

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

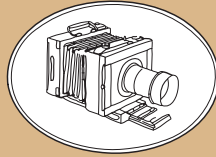
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OBJEKTIV

Nr. 144

April 2015

Dansk Fotohistorisk Selskab

VI KØBER OG SÆLGER KAMERAUDSTYR (OGSÅ SAMLINGER) OG SÅ ER VI SØDE OG ELSKER DET VI LAYER (OG HAR EGEN REPERATØR DER KAN FIXE NÆSTEN ALTING) – SÅ KIG FORBI VORES LILLE BUTIK PÅ GRÅBRØDRE TORV!

Kodak gik konkurs, men analog film oplever for tiden en revival. Polaroid pulveriserede økonomisk, men Impossible Project tog over. Ingen køber kompaktkameraer længere, men mobiltelefoner knipser billeder som aldrig før. Video- og stillbilleder smelter hastigt sammen og gamle glas giver unikt look på nye kameraer. Og på verdensplan har der aldrig været flere der har skudt vådpladekollodion med antikt grej end nu.

De traditionelle fotobutikker lukker på stribe, men vi har åbnet en utraditionel en af slagsen; en high-end fotobutik med nyt og brugt grej og indbygget atelier (inkl. Danmarks største funktionelle kamera!) på Gråbrødretorv i indre København. Vi elsker analog storformat (vi skyder selv) og al tysk kameramekanik, men er også eksperter i digitale kameraer (Canon, Fuji, Leica, Nikon, Sigma) og bagstykker (Leaf, Hasselblad, PhaseOne).

ONE OF MANY CAMERAS · GRÅBRØDRE TORV 4 · 1154 KØBENHAVN K · TLF 3514 7258
WWW.ONEOFMANYCAMERAS.COM · WWW.FACEBOOK.COM/ONEOFMANYCAMERAS
EMAIL: DANIEL@ONEOFMANYCAMERAS.COM

Indhold

5
Freital - en fotoby
Klaus-Eckard Riess

15
Postkort fra et grænseland
Lennart Weber

22
Fotografernes Hus
Andreas Trier Mørch

26
TSVVS-kameraet
Frede Hansen

30
Billeder fra fotografiens barndom på Færøerne
Steffen Stummann Hansen & Hanna Hansen

35
Billedgruppen
Gerhard Ryding

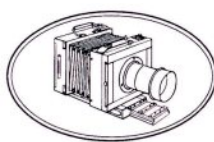
37
Bog & udstillingsomtale
Svend Erik Jeppesen

39
Medlemsorientering
Svend Erik Jeppesen

43
Anvisningssalg

Forside

*Karoline og Bjørnstjerne Bjørnson m.fl. i landauer.
Se omtale på side 36.*

*Rejsekamera fremstillet af Alfred Brückner,
Rabenau, før 1909
Foto: Vagn Sloth-Madsen.*

Freital - en fotoby

Klaus-Eckard Riess

Pouva Start, fremstillet 1951 – 1972.

Pouva Start, det simple kamera set bagfra.

I julen 1954 blev jeg overrasket af et Pouva Start kamera på mit gavebord. Jeg var lige blevet 16 år dengang, og aldrig siden har et kamera gjort mig mere lykkelig. Det var af sort plastik, havde en tubus til at skrue ud, fixfokus objektiv, blændevalg mellem sol og overskyet og kun én lukkertid + B. Filmtypen og 6x6 formatet var jeg vant til, fordi alle vore familie billeder blev taget med min fars Super Ikonta.

Det i grunden meget beskedne Pouva Start, som min mor havde måttet slippe 16,50 Mark for, var blevet fremstillet af Karl Pouva i Freital. Dette er en industripræget by, der hænger fast på Dresden på samme måde som Kgs. Lyngby på København. Vi kom der aldrig, men vi kørte igennem med sporvogn, når vi skulle på vandretur igennem Rabenauer Grund eller til det romantiske Tharandt.

Netop dér tog Freitals fotohistorie sin begyndelse. Men det anede jeg selvfølgelig intet om dengang. Allerede først i nittenhundredetallet fremstillede firmaet Kolbe & Schulze i Rabenau spejlreflekskameraerne Reflex og Non plus ultra. Endnu mere kendt var Alfred Brückner, der flere årtier igennem producerede store atelierkameraer i træ.

Det var dog Camera-Werk Ferdinand Merkel i Tharandt, grundlagt år 1900, der kom til at fungere som en slags udklækningsanstalt for fremtidige kameraproducenter i området. Af de forskellige kameramodeller, som Ferdinand Merkel fremstillede med sine ca. 60 ansatte, blev tropekameraet Phönix formentlig det kendteste. Med Rolleiflex som forbillede begyndte han at udvikle et tøjlet spejlreflekskamera. Imidlertid førte ukendte årsager Ferdinand Merkel i konkurs, hvorefter Fritz Richter sammen med sin kone Charlotte overtog firmaet i 1932 og førte det videre som Kamera-Werk C. Richter Tharandt. Det nye 6x6 TLR-kamera fik under navnet Reflecta stor succes på markedet, ikke mindst takket være den sensationelle pris på "kun" 39,- Reichsmark. Fabrikken blev udbygget og medarbejderstaben nåede op på 120 ansatte. Straks efter 2. verdenskrig, hvor rustningsproduktion havde været beordret, blev fabrikken totalt demonteret af besættelsesmagten. Det nye østtyske regime konfiskerede virksomheden og prøvede at komme i gang med en produktion af Reflekta kameraet (nu stavet med k), først under navnet Kamera-Werk Tharandt, for så i 1950 at blive tilknyttet VEB Welta-Kamera-Werke Freital. Fritz og Charlotte Richter drog vestpå til friere forhold og begyndte på en frisk

Reflecta fra Kamera-Werk C. Richter i Tharandt.

med Lippische Camerafabrik Barntup og produktion af det toøjede spejlreflekskamera Rollop.

Tilbage til Ferdinand Merkel i Tharandt, som i tidernes morgen havde en vis Otto Werner i lære. Allerede i 1911, kun 19 år gammel, gav denne sig til at konstruere og fremstille centrallukkere til fotoapparater. "Fabrik für fotografische Verschlüsse Otto Werner" kom til at producere lukkere helt frem til 1990, efter nationaliseringen i 1972 tilknyttet VEB Kamerafabrik Freital og til sidst hørende ind under VEB Pentacon. I starten var der tale om relativ simple automatlukkere i størrelserne 0 og 00 med kun 3 lukkertider og B, kendt under navnene Junior og Stelo. Knap 80 år

Stelo og Junior lukker fra Verschlussbau Gebr. Werner i Tharandt

senere slutter eventyret med serieproduktion af lukkere og dele til de moderne Beirette electronic kameraer.

Da Ferdinand Merkel grundlagde sin kamerafabrik i 1900, ansatte han også en lærling, der selv skulle komme til at sætte sit stempel på kamerahistorien. Hans navn var Woldemar Beier. Født i 1886, forblev han efter læretiden hos Merkel helt frem til 1913, sidst som værkfører, hvorefter han skiftede til Thowe-Kamerawerk i Freital-Hainsberg. I inflationsåret 1923 vovede han at starte for sig selv med Freitaler Kameraindustrie Beier & Co.

Firmaets første tre klappameraer blev udstyret med pigenavnene Edith (1923), Erika (1924) og Lotte (1925). Ligesom mange andre blev Woldemar Beier efter Leicaens fremkomst grebet af det såkaldte 'Kleinbildwesen', så han i 1932 fik sin konstruktør Bruno Pickert til at udvikle et småbilledkamera. Resultatet kaldtes Beika (Beier Kamera), som dog snart måtte ændres til Beira. Kameraets billedformat var 3x4 cm på uperforeret 35 mm film, men allerede i 1934 blev kameraet indrettet til normal kinofilm og 24x36 mm formatet.

Året efter fik Beira påbygget en ganske usædvanlig målesøger med kobling til objektivets afstandsindstilling, hvorved kameraet muterede til det meget iøjnefaldende småbilledkamera Beier Okula. Kameraet var udstyret med en kniv til at skære filmen over med, sådan at den belyste strimmel kunne tages ud til fremkaldelse. Samme facilitet udmærkede i 1936 også verdens første 35 mm SLR-kamera Kine Exakta.

Tidlig reklame for Freitaler Kamera-Fabrik Woldemar Beier

*Tropen-Phönix fra Camera-Werk Ferdinand Merkel i Tharandt.
© LP FOTO AUKTIONER Stockholm.*

I sidste halvdel af 1930'erne rummede Woldemar Beiers produktpalette en hel række solide 6x9cm rullefilmskameraer med navne som Voran, Beirax, Precisa og Rifax. I 1939 dukkede for første gang et fikst lille klappkamera op, der bar det senere så populære navn Beirette. Woldemar Beier i Freital var aldrig sen til at følge trenden på fotomarkedet. Således præsenterede han på Leipziger Messen i 1938 SLR-kameraet Beier-Flex 6x6.

Kamerahuset udmærkede sig ligesom Exakta ved en trapetsform, spaltelukkeren præsterede tider fra 1/25 til 1/500 sek., objektiverne kunne udskiftes i skruefatning og skaktsøgeren var forsynet med opklappelig lup. Senere fulgte Beier-Flex II med lange lukkertider helt ned til 1/2 sekund. Begge modeller blev produceret indtil 1941, hvorefter produktionen blev tvangsomstillet til rustningsformål.

Man slap uskadt igennem krigen, men måtte derefter finde sig i en fuldstændig demontage af fabrikken. Til gengæld undgik Woldemar Beier at få sin virksomhed konfiskeret, i modsætning til mange andre, der blev udsat for en meget hårdere medfart af det nye regime: Charles A. Noble (KW), Max Baldeweg (Balda), Fritz Richter (Reflecta), Waurich & Weber (Welta), Berthold Altmann (Altissa). Hos Beier begyndte en beskednen og primitiv nystart med fremstilling af husholdningsartikler og køkkengrej af endnu forhåndenværende materiale. Kameraproduktionen kom så småt i gang med førkrigsmodellerne Beirax og Precisa, som i de følgende år blev forbedret med hensyn til både design og teknik.

1948 vendte sønnen Werner Beier hjem fra russisk krigsfangenskab, og i 1953 overlod Woldemar Beier ham ledelsen af virksomheden. I april samme år gjorde myndighederne forsøg på at kvæle det endnu private firma. Woldemar og Werner Beier blev tvunget til at aflevere nøglerne, og som en ekstra chikane fik de også inddraget deres rationeringskort til levnedsmidler. Som begrundelse brugtes en uafsluttet skatteopgørelse fra 1944, der var druknet i det totale ragnarok i 1945 og den fuldstændige demontage af fabrikken. Desuden var Woldemar Beiers datter, der havde været virksomhedens bogholder, omkommet ved en ulykke i krigens sidste dage. Folkeopstanden i DDR den 17. juni 1953 kom indirekte familien Beier til hjælp. Selv om opstanden blev slået ned, så måtte magthaverne rulle mange af deres upopulære tiltag tilbage, og far og søn Beier kunne efter dette chokerende intermezzo igen indtage deres pladser.

20 år efter det første Beirette kamera bragte man i 1958 på ny et småbilledkamera på markedet og indledte dermed den tre årtier varende æra af utallige Beirette-modeller. Det halvautomatiske beiermatic fra 1961 viser sig at blive et meget efterspurgt kamera. Beirette-K modellerne fra 1965 vækker opsigt, fordi en skyder på kameraets bagside har afløst optræksarmen. Filmen bliver i dette kamera skubbet fra én kassette over i den anden. Dette såkaldte SL-system var åbenbart DDR's svar på Agfas Rapid-kassette og Kodaks Instamatic. Bogstaverne SL står for Schnell-Ladepatrone. Man følger den tekniske udvikling, og fra 1977 finder elektronikken vej til forskellige Beirette kameraer. Beirette electric SL 400 har kun tre mekanisk styrede lukkertider, og blænderingen skal drejes, indtil en lysdiode lyser op og markerer den korrekte belysning. Beirette electronic, der i Vesttyskland sælges som Beroquick

electronic, produceres fra 1981 til 1989 og udmærker sig ved en blædeprioriteret automatik. Forinden var der sket skelsættende ændringer i firmaets status. Allerede i 1959 havde Werner Beier, hvis far Woldemar var død i 1957, fået "hjælp" fra myndighederne, ved at blive presset til at acceptere en anpart af staten på 35 %. 13 år senere, helt nøjagtig den 24. april 1972, gennemførtes socialiseringen fuldtud, idet alle endnu private firmaer nu blev nationaliserede. På skæbnedagen omdøbtes Woldemar Beier KG til VEB Kamerafabrik Freital. Med tiden kom det til at betyde, at den omkostningsbevidste måde at tænke på, langsomt gled i baggrunden.

For at afrunde den historiske udvikling, kan det fortælles, at VEB Kamerafabrik Freital den 1. januar 1980 blev underordnet VEB Pentacon i Dresden, for sammen med denne at blive opslugt af det mastodontagtige Kombinat Carl Zeiss Jena i 1985. Efter DDR's kollaps forsøgte Woldemar Beiers sønnesøn Wolfgang Beier at køre virksomheden videre som Beier GmbH, men måtte desværre kaste håndklædet i 1992.

Beira Okula fra Kamera-Fabrik Woldemar Beier, 1934. © Westlicht Photographica Auction.

Det første Beirette kamera, 1938.

Lotte, klapkamera fra Kamera-Fabrik Woldemar Beier, ca. 1925.

*Beier-Flex, 6x6cm SLR-kamera, 1938.
© Thomas Knorre.*

Beier Precisa Ila, 1955.

Beier-Flex brochure, 1938. © Thomas Knorre

Efter 20 år igen en Beirette i Beier-programmet, 1958.

Beier-matic, halvautomatisk kamera, 1961.

Woldemar Beiers medarbejdere 1932.

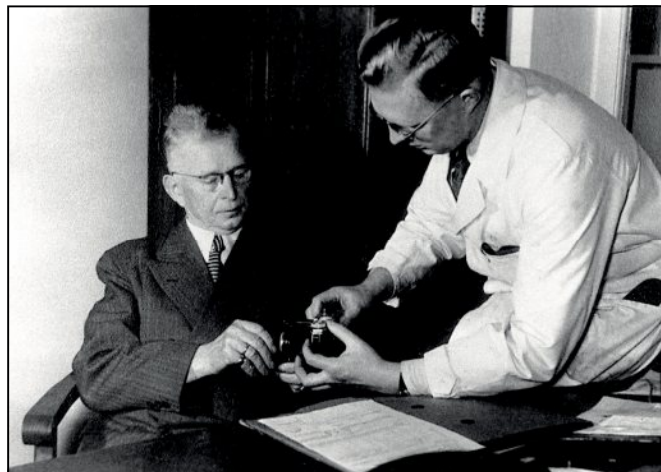
Beirette produktion, ca. 1975.

SL-kassette, DDR's svar på Agfa Rapid og Kodak Instamatic.

Beirette electric SL400, 1977.

Woldemar og Werner Beier.

Beirette SL100, plastikkamera konstrueret af Karl Pouva, 1975.

Omtrent samme skæbne blev Karl Pouva KG i Freital til del. Den aktive og opfindsomme Karl Pouva, som i mange år arbejdede nært og venskabeligt sammen med Beier, havde startet sit firma i 1939. Hans første succesrige produkt var en simpel diaprojektor af metal. Efter at Karl Pouva havde hutlet sig igennem krigs- og efterkrigsår med fremstilling af forskelligt husholdningsgrej, tog han sin første idé op igen og præsenterede i 1949 sin Pouva Magica. Denne enkle projektor blev produceret næsten uændret i hele 40 år. Projektoren var fremstillet af sort kunststof, nøjagtigt som mit allerførste, beskedne kamera Pouva Start. Karl Pouva bragte kameraet på markedet i 1951. Det faldt i smag hos ungdommen og blev produceret helt til 1972, ialt i mere end 1,7 millioner eksemplarer. Karl Pouva tænkte også på ungdommen, da han i 1963 lancerede båndspilleren Bändi. Den var ikke særlig stor, havde 3 fastindbyggede bly-akkuer og ret beskedne specifikationer. Men i nogle år gjorde den åbenbart lykke hos mange unge mennesker.

Beirette electronic, 1985.

Beirette 35, 1987.

Karl Pouvas sidste konstruktion var det simple plastikkamera Pouva SL100, hvis dengang moderne firkantede design lændede sig op ad Instamatic-kameraerne. SL-kassette, 24x36mm format, Chromar objektiv samt lukkertiderne 1/60, 1/125 og B skal lige nævnes. Kameraet solgtes videre som Beirette SL100, efter at Karl Pouvas virksomhed i 1972 var blevet slået sammen med VEB Kamerafabrik Freital (tidl. Beier).

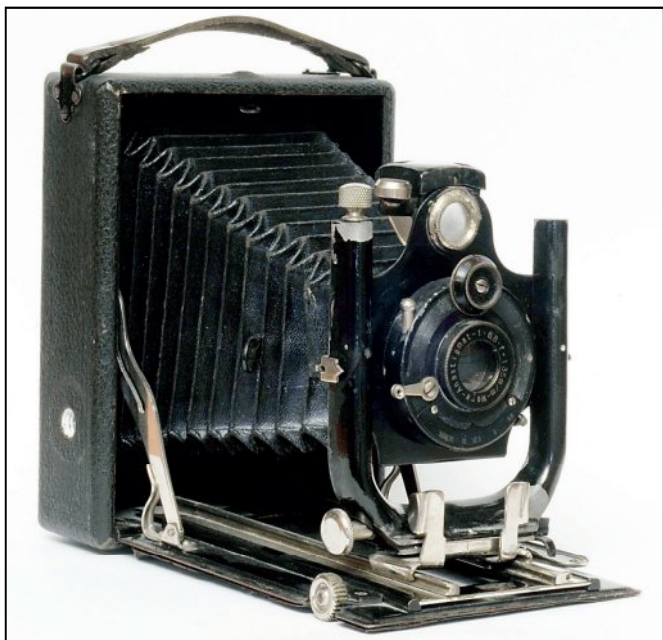

Karl Pouva (1903-1989) med båndoptageren Bändi.

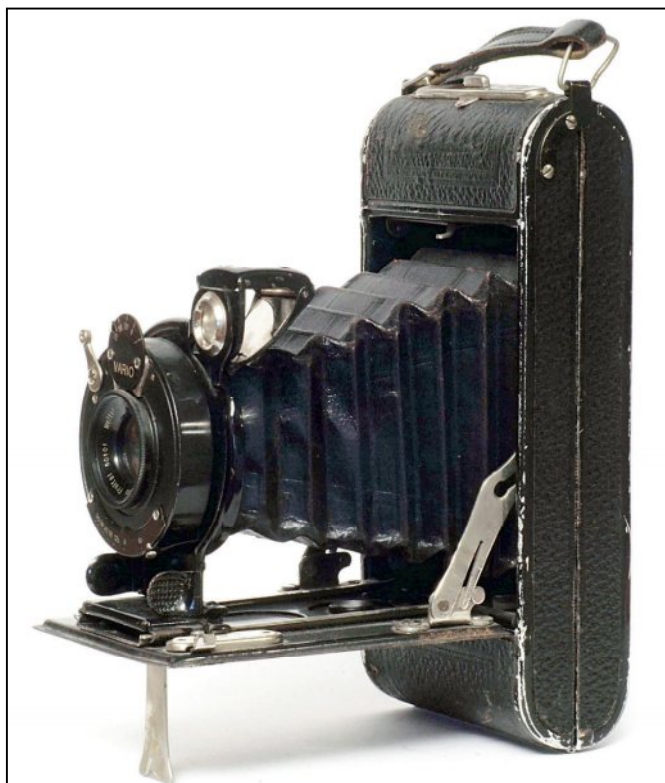
Vi skal endnu engang tilbage til Ferdinand Merckels kamerafabrik i Tharandt. Han uddannede nemlig to andre lærlinge, som kom til at gøre sig gældende i Freitals fotohistorie. Knægtene hed Walter Waurich og Theodor Weber. I 1914 fandt de på at grundlægge deres eget Weeka-Kamerawerk i Hainsberg ved Freital. Starten gik med de tidstypiske klappkameraer til plader og filmpack. De to kompagnoner slap godt igennem første verdenskrig og flyttede i 1920 til større lokaler i Freital, hvor de nu kaldte deres firma Welta Kamerawerk Waurich & Weber. Der blev fremstillet et hav af pladekameraer med navne som Rak, Rekla, Watson, Diana, Dagmar og Dubla. Sidstnævnte virkede lidt mere professionelt, fordi det var udstyret med centrallukker på objektivstandarten og spaltelukker foran filmplanet.

Fra midten af tyverne fulgte en lang serie af rullefilmskameraer. Perle, Radial, Weltax, Weltur og Gucki hører til de kendte navne. Et helt exceptionelt design har det toøjede, sammenklappelige 6x6 spejlreflekskamera Perfekta, der blev produceret fra 1933 til 1939.

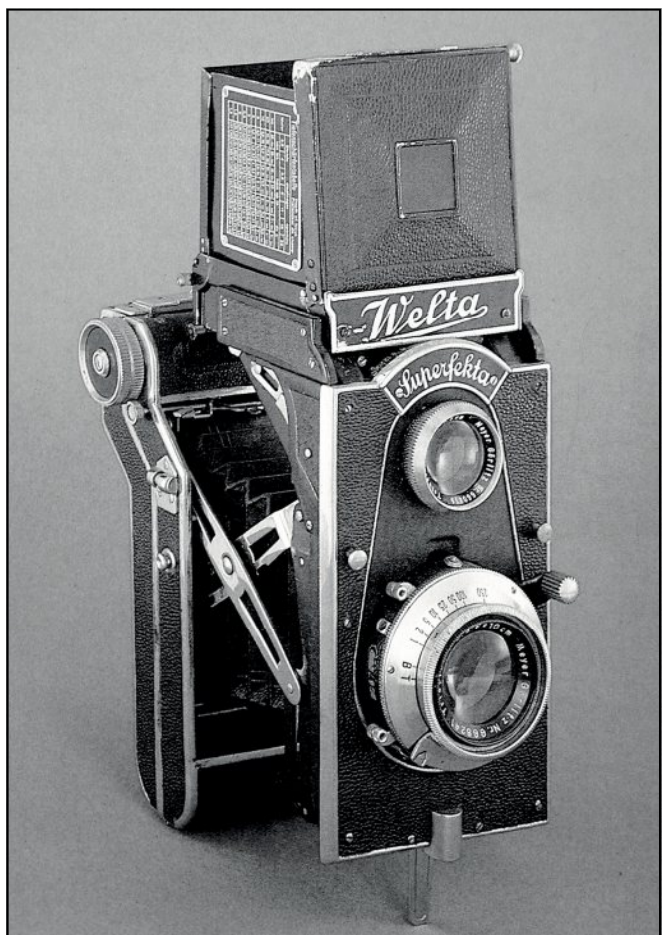
Endnu mere bemærkelsesværdigt er det efterfølgende Superfekta (1935) til 6x9 format, hvor filmbagstykket kan svinges mellem vertikal og horisontal stilling. Præsentationen af det lille springkamera Welti i 1935 åbnede for produktionen af 35mm-kameraer. To år senere kom Weltini til, der udmærkede sig ved at være udstyret med koblet afstandsmåler. I 1939 kunne Welta fejre 25 års firmajubilæum. Med sine omtrent 240 ansatte havde Welta vokset sig mere end dobbelt så stort som Beier.

Welta Rekla, ca. 1920.

Welta Sport, ca. 1929.

Welta Superfekta, 1935.

Welta Weltini, 1937.

Welta Weltini II, 1938.

Welte I, ca. 1952.

Weltaflex, ca. 1956
© Thomas Kurpjuweit.

Welta Belmira, ca. 1957.

Efter at Waurich & Weber var sluppet helskindet igennem krigen, selvfølgelig ikke uden at skulle bidrage til rustningsproduktionen, forberedte man sig på en nystart med de tidligere kameramodeller. Men skæbnen ville det anderledes. Allerede i juli/august 1945 blev fabrikken totalt demonteret og udstyret fragtet til Sovjetunionen. Walter Waurich og Theodor Weber måtte se sig selv jaget på porten og virksomheden blive nationaliseret. Efter flere ombenævnelser kom fabrikken til at hedde VEB Welta-Kamera-Werke Freital. Gradvis genoptog man produktionen af både Welte og Welta. I 1950 kom TLR-kameraet Reflekta til, idet Fritz Richters tidligere Kamera-Werke Tharandt blev overtaget af Welta. Det toøjede Reflekta blev forbedret og videreudviklet og opnåede som Weltaflex en betragtelig salgssucces. Mod slutningen af 1950'erne faldt interessen for de toøjede kameraer, desuden stødte kvalitetsproblemer til. Weltas ledige produktionskapacitet udnyttedes derfor til fremstillingen af Belcas Belmira og af det lille fikse lommekamera Orix, der vandt stor popularitet som Penti. For konstruktionen havde Walter Hennig hos KW stået.

Penti (Orix), ca. 1957.

Ved den store sammenslutning i Dresdens fotoindustri den 1. januar 1959 blev også det forhenværende Welta i Freital en del af VEB Kamera- und Kinowerke Dresden og ophørte derved at eksistere som selvstændig virksomhed. De ca. 600 ansatte fortsatte dog med at fremstille laborudstyr. Da DDR kollapsede den 9. november 1989 og VEB Pentacon efterfølgende fik drejet nøglen om i oktober 1990, slog også skæbnetimen for Freitals fotoindustri.

I dag nævner ikke engang Freitals officielle hjemmeside, at byen engang var hjemsted for mange kamerafabrikker.

Slot Lauenstein i Erzgebirge, fotograferet med Pouva Start 1956.

Kilder:

Günther Kadlubek: "Kameras aus/um Dresden herum"

Richard Hummel: "Spiegelreflexkameras aus Dresden"

Herbert Blumtritt: "Geschichte der Dresdner Fotoindustrie"

Leif Johansens hjemmeside :

www.kamerasamling.dk

www.beier-kamera.de

<http://wikipedia.org/wiki/welta>

Billeder:

© Vagn Slot-Madsen

© Leif Johansen

© Kjeld Jensen

© Ken Lyndrup

© Thomas Knorre

© Thomas Kurpjuweit

© LP Foto Auktioner

© Westlicht Photographica Auction

© Rudolf Hillebrand

© Kl.-E. Riess

Postkort fra et grænseland

Lennart Weber

Dette fotopostkort var det første i min samling. Jeg fik min fars postkortalbum for snart 60 år siden, og her sad flere fotopostkort fra de store fynske herregårde, hvor han havde arbejdet. Der findes et utal af disse kort i de mange postkortalbum, som stadig kan findes. Men det kan være vanskeligt at stedfæste disse kort medmindre man kender personer eller gården.

I fotografiets ungdom dukkede postkortet op, og stribevis af fortidens dygtige fotografer leverede pletskud til de postkort, der fik deres storhedstid omkring 1890-1920. De første postkort dukkede op i Danmark i starten af 1880'erne, og den nye kommunikationsform, der kom fra Tyskland, fik relativt hurtigt en stor udbredelse. Først og fremmest fordi det var langt billigere at sende et postkort end et brev.

Her skal man huske på, at det var ganske få borgere, der havde telefon. Fjernsynet var ikke opfundet, og selv datidens aviser var uden fotos. Først i 1905 begyndte Politiken at bringe et

fotografi – men kun ved særlige lejligheder. Det var Politikens redaktør, Henrik Cavling, der tog billedet i brug i avisen. Han havde allerede i 1899-1901 udgivet meget omfattende rejsebøger om Amerika og Asien, hvor der var fotos. Og det var usædvanligt i datidens bøger.

Derfor spiller postkortet en vigtig rolle i vores opfattelse af livet i Danmark omkring 1900. For selvom fotos var begyndt at dukke op i form af prospektkort, stereoskopbilleder og de særlige visitkort, så fik postkortet en ganske særlig placering. Først og fremmest fordi de var billige, og derfor lettere blev hver mands eje.

Familieportrætter blev ofte brugt som fotopostkort. Dette er sendt i 1923.

Postkortet blev datidens sms, men samtidig var det et samleobjekt. Danskere, som ikke selv havde været i København, anede ikke hvordan Amalienborg, Christiansborg, havnen eller baggårdsmiljøet var i hovedstaden. Så et postkort blev pludselig en øjenåbner for en verden, man ikke kendte.

Der findes en serie postkort fra den store presseudstilling i København i 1902. Kortet er i en rimelig tryk kvalitet, men absolut ikke fotokvalitet, og måske er det baggrunden for, at Peter Elfelt ikke har ønsket sit navn på kortet. Men det er hans motiv, billedet findes på en glasplade fra 1902 på Det Kongelige Bibliotek.

Postkortalbum

De fleste familier havde omkring 1900 et særligt postkortalbum eller prospektkortalbum, som de også blev kaldt. Og indretningen var primært lagt an på at gemme postkort i format 9x14 cm. I de gamle album var der lavet huller, hvor man let kunne placere postkortet.

Talrige af de gamle postkort blev produceret på basis af anerkendte fotografers værker, men det er sjældent, at fotografene reklamerede med, at det var deres værk. Måske skyldes det, at mange af datidens postkort manglede den trykkvalitet, som fotografene ønskede, og derfor ville datidens førende fotografer måske ikke rigtig vedkende, at de leverede fotos til postkort.

Men der er dog klare undtagelser, og nogle af dem nævnes i denne artikel. Først skal vi dog lige have styr på nogle vigtige begreber omkring postkortet, som postkortsamlere fik fastslået i den flotte postkortbog, som auktionshuset Bruun Rasmussen udgav i 2007.

Brevkort fra 1871

Fra 1871 kunne man bruge brevkort, der var et åbent kort. Tidligere kunne man kun sende breve og tryksager i en lukket kuvert. Så brevkortet var en voldsom forandring, og langsomt kom der illustrationer på disse kort. Prisen for at sende et almindeligt brev og et brevkort var den samme, og derfor manglede danskerne incitament til at bruge det åbne brevkort.

Men efter flere års pres på politikerne valgte man at følge tendensen fra andre lande, hvor brevkortet var billigere at sende. Postloven i 1888 bestemte, at et brev skulle koste 8 øre og et brevkort 5 øre, og dermed var der åbnet op for den voldsomme stigning i brugen af postkort, der fulgte i årene efter 1888 og frem til 1920.

De første danske postkort med illustrationer var udgivet i 1883 med bl.a. tegninger af Børsen i København. Men det var først efter 1888, at brugen af postkort for alvor kom i gang.

Definition på et postkort

Postkortet er et kort med illustration i form af tegning eller foto. Det skal være fremstillet i et antal eksemplarer, og det skal være et åbent brevkort med plads til adresse og hilsen. Desuden skal det være fremstillet med henblik på salg på mere end et sted.

Denne definition er formuleret af erfarne postkortsamlere i bogen fra 2007 "Fra billedhilsen til

Fotopostkort fra Dansk Arbejdsmands Forbunds kongres i København i 1925. Det er fotograf Hauerslev, Fælledvej i København, der er fotografen bag billedet, men hans navn står ikke på postkortet – kun på originalbilledet.

Fotopostkort af Lyngsies skovtur i 1925. Kvaliteten er mærkelig amatøragtig, men billedet er produceret som et fotografi.

Fotografisk forlag stod for udgivelse af mange hundrede postkort omkring 1905-1915, og mange af dem er fotografisk af høj kvalitet. Dette viser Kvæsthusbroen i København, og kortet er stemplet i 1908.

Fotografisk Forlag har udgivet dette postkort fra Østergade i København, og det er sendt i 1911. Bemærk at der både er trækvogne, gående, hestevogne og automobiler i gadebilledet.

postkort”, som Bruun Rasmussen udgav med Henrik Selsøe Sørensen, Claus Boie og Gorm Christensen som forfattere. Deres definition på et postkort er både logisk og fornuftig at bruge som udgangspunkt. Men den efterlader et par problemområder.

Specielt omkring 1900-1920 var det det ganske almindeligt, at et hotel eller en købmand solgte postkort med motiv af hotel eller købmandsbutik, og disse kort var normalt kun til salg et sted. Det er dermed ikke postkort, men hvilken postkortsamler tør smide sådanne kort ud?

Fotopostkort

Lidt det samme gælder en lille gruppe af de særlige fotopostkort. Det var ikke ualmindeligt, at en familie fik taget et foto og fik fremstillet et antal postkort, som blev brugt som julekort. Nogle af disse kort er måske kun trykt i 20 eksemplarer eller måske kun et enkelt. I artiklen vises et sådan fotokort med Frederiksborg Slot som baggrund, og selvom det ikke kan bestå den fornuftige postkorttest, så bliver det siddende i min Hillerødsamling.

Så tilbage til datidens fotografer.

Benzen og Elfelt

Nogle af de mest eftertragtede postkort er i øjeblikket de meget fine postkort, som Frits Benzen leverede foto til. De er trykt i fin kvalitet, og mange samlere forklarer, at interessen for Benzen-kort skyldes den socialrealisme, som han præsenterer. Det er delvist rigtigt. Han udgav en del postkort med motiver fra triste baggårde i København. Men langt de fleste af hans postkort er dog med ganske almindelige gademotiver uden mennesker.

Og datidens måske mest kendte fotograf, kgl. Hoffotograf Peter Elfelt, har også leveret motiver til stribevis af postkort. Men det er sjældent, at man kan se på postkortet, at han er fotografen. Man skal kende hans foto fra Det Kongelige Biblioteks omfattende glaspladesamling for at vide, at postkortets motiv er leveret af Peter Elfelt.

Sigfried Cohen udgav dette fine reklamepostkort.

De fleste købmænd havde helt frem til 1970'erne deres egne postkort som de solgte i butikken. Kortet her er trykmæssigt ikke særlig godt, men det er medtaget som et eksempel på de postkort, som kun var til salg et sted, og derfor reelt ikke kan betragtes som postkort. En anden typisk ting er købmanden i butiksdøren. Der findes rigtig mange af disse købmandskort, og de kan være svære at lokalisere. I det her tilfælde er det dog købmand Webers butik i Skovgyden i Marstal.

Et postkort af et fotografisk atelier, som desværre ikke p.t. har kunnet lokaliseres.

Dette fotopostkort er måske kun trykt i ganske få eksemplarer og anvendt som julekort i 1906. Kvaliteten er ikke den bedste, og hos postkortsamlere vil det ikke blive godkendt, fordi det ikke har været til salg og fordi det kun er trykt i få eksemplarer, men da det tydeligvis er fra Møntporten på Frederiksborg Slot i Hillerød, så hører det naturligt hjemme i en Hillerødsamling.

Dette postkort baseres på et stereoskopfoto, men desværre er det ubrugt, og mændene på billedet er p.t. ukendte.

Som nævnt er der meget bras i postkort, hvis man alene interesserer sig for fotohistorie. Men der er også massevis af oversete postkort, der fortjener fotointeresserendes opmærksomhed. Der findes f.eks. mange postkort der er trykt i høj fotokvalitet, og som kan findes i mange af de gamle postkortalbum eller private samlinger.

Fotografisk Forlag

Et eksempel er de postkort, som Fotografisk Forlag udgav i starten af 1900'tallet. De var ofte af meget høj kunstnerisk kvalitet, og de baseres på interessante fotografiske motiver.

Et andet morsomt område er fotografernes forsøg på at bruge postkort som reklamemiddel. Personligt begyndte jeg at samle postkort for

snart 50 år siden, og det er faktisk lidt morsomt at tænke tilbage på den latterliggørelse, vi få postkortsamlere blev mødt med. Selv i 1980'erne og 1990'erne kunne man gå ind hos en frimærkehandler og spørge efter postkort, og så blev der nærmest vrænget på næsen. Og det samme hos antikhandlere. Hvis jeg hos nogle af de store antikbutikker i København spurgte efter postkortalbum, så kunne man være heldig at få det for 50 kr.

Sådan er det ikke længere, postkort er blevet et vigtigt samlerområde, og der er hver eneste dag tusindvis af fine postkort til salg på diverse auktioner, og selv Bruun Rasmussen har hver 14. dag en særlig postkortauktion.

I 1911 vakte belgieren Cozic opsigt over det ganske land, hvor han fløj i dette meget åbne fly. Fotografisk Forlag udgav dette postkort, der er stemplet juni 1911. I øvrigt fik Cozic over 1.000 kr. for en times flyopvisning – ganske mange penge i 1911.

Fotografernes Hus

Andreas Trier Mørch

Ryesgade er i slutningen af 1800-tallet den mest folkerige gade i København, og gaden er tæt bebygget med store, temmelig ensartede etageejendomme, opført under det store byggeboom i perioden 1870 til 1880. Gaden er opkaldt efter General Rye, der som bekendt faldt under udfaldet fra Fredericia i 1849 og er begravet under et kæmpe monument på den nærliggende Garnisons Kirkegård.

I gadens nordøstlige ende nærmest Østerbrogade, ligger #119 som nabo til den tidligere sporvognsremise. Den er opført i røde mursten, fire etager høj, anonym og det eneste, der skiller den ud fra resten af gaden, er en række bronze-bogstaver hen over facaden, hvor der står: Fotografernes Hus, - hvilket ikke længere har noget at gøre med ejendommen, som i dag er en andelsboligforening.

Men ved et lidt nærmere eftersyn skiller den sig alligevel ud, og især når man får talt sig igennem en af de mange aflåste adgange ind til baggården. Her afslører der sig et grønt anlæg, som bestemt ikke er af nyere dato med gamle træer langs en græsplæne med tilhørende lysthus, og hvor hele stedet ånder af ro. Midt på plænen står en søjle, som et stykke oppe ændres til en kube, hvorpå der er anbragt en messing portrætmedaillon af en mand i silhuet. I søjlen under portrættet er indhugget: "Johannes Hauerslev", "Født 5. maj 1860" og "Død 21 oktober 1921".

Fotografen Johannes Hauerslev købte i 1887 P.Th. Olsens atelier på Fælledvej 9 i København, som han drev frem til 1918. Han var en meget anderkendt udøver af sit håndværk, og samtidigt produktiv og alsidig og arbejdede inden for flere genrer, særligt interiør- og arkitekturfotografi. Mange af hans københavnerbilleder et optaget umiddelbart inden forestående nedrivninger og han dokumenterer dermed de forsvundne steder og huse. Han fotograferede også arbejderne uden for værkstederne, ofte opstillet i det hierarki, der var en afspejling af deres plads i arbejdsprocessen. I sjældnere tilfælde (og på grund af tekniske vanskeligheder) blev arbejderne også fotograferet ved selve arbejdet. Lignende opstillingsbilleder viser kongresforsamlinger, bestyrelser og lignende. Hauerslev har taget utallige fotografier af fagbevægelsen, og mange af hans billeder opbevares nu i Arbejdersmuseets samling. I øvrigt stod Peter Elfelt i lære hos Hauerslev indtil han i 1890 etablerede sig som selvstændig i Købmagergade.

Johannes Hauerslev var formand for fotografernes Forening fra 1918 til sin død i 1921. Endvidere var han formand for Bygge- og Understøttelsesfondet af 1902 som skabte grundlag for Fotografernes Stiftelse, dvs. huset i Ryesgade, som blev indviet den 5. april 1910. Han ledede stiftelsen indtil sin død. Måske peger hans store engagement på foreningsområdet inden for hans eget

Johannes Hauerslev. Foto: Peter Elfelt.

fag på en generel interesse for faglige organisationer.

I en nekrolog står følgende om Johannes Hauerslev: *Fotografernes hus og dets boere vil i taknemlighed mindes dig alle dage. Der er i denne tid stor og oprigtig sorg i Ryesgade hos de gamle mennesker, hvis ve og vel lå dig så varmt på sinde.*

Og efter denne skriver en anden fotograf Juncker Jensen følgende: *...sit hovedværk: Fotografernes hus, som han ved eget initiativ, ganske ene, fremtryllede og fik sat i stand, så det kunne yde så meget for alle dem, der er kommen i livets skyggeside; han har sat sig et minde, som vil blive husket af alle, som har levet i denne tid og kendt lidt til dets historie og tilblivelse.*

Om han skulle have sig et mindesmærke skulle det altså være her i Ryesgade, hvor der dengang boede over 10.000 mennesker, - ofte stuvet sammen i både i anden og tredje baggård – og hvilket et antal svarede til indbyggertallet i Haderslev! Andelsforeningen oplyser, at bygningen er opført i 1874 og den må således være bygget uden toiletter, idet København (og mange provinsbyer) først

Johannes Hauerslev har taget utallige fotografier af arbejdssituationer. Her en gruppe murere (arbejdsmand?) med hvad der formentlig er fundamentet til et større hus. Baggrunden kan tolkes som et typisk Københavnsk brokvarter.

fik moderne kloakering i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet, hvor det var muligt at installere wc-er. Heraf følger formentlig, at Fotografisk Forening må have foretaget en større ombygning i forbindelse med overtagelsen af bygningen i 1910, men en nærmere redegørelse for dette tilhører et andet tidsskrift, end det du holder i hånden.

Her, midt i det hele dette leben blev så enkerne og de nødlidende indkvarteret, så læs i denne forbindelse Christian Christensen: *En rabarberdreng vokser op*, der ganske vist foregår på Nørrebro, men giver en levende beskrivelse af tilværelsen i anden baggård i et københavnsk arbejderkvarter. Kedeligt har det ikke været!

Jernbanestationen i Malmø viser Johannes Hauerslevs eminente evner for stereofotografi - både med hensyn til dybde, komposition og belysning.

Det er en fornøjelse at se hvor pænt hele anlægget er holdt vedlige, og som må være en oase for beboerne og deres børn det meste af året.

Tv: Fotografernes røde murstenshus efterfulgt af sporvognsremisen for Linje 6, som fortsatte ud til et andet rabarberkvarter på Lyngbyvejens begyndelse. Til højre markerer træet bagudgangen fra Sortedams Gymnasium, hvor jeg tilbragte 9 år af min ungdom. Vi gik aldrig den vej ud, for der gik rygter om, at rødderne fra Ryesgade vist var nogle værre nogle! Hvorfor forstod jeg aldrig helt.

Mindesmærket er udført i 1922 af Sigfred Vagner og Rasmus Andersen.

Kilder:
Nekrolog i Dansk Fotografisk Tidsskrift XLIII 1921, s 61.
ABA, Arbejdermuseets Bibliotek og Arkivs hjemmeside.

TSVVS-kameraet

Det mystiske sovjetiske kamera

Frede Hansen

Dette er kamera nr. 733 fra 1950.

Et af de mest overraskende sovjetiske kameraer blev produceret i perioden 1949 - 1950. Når man umiddelbart ser det, forekommer det ikke særlig mærkeligt eller specielt. Det er tydeligt i familie

med FED og Zorki. Det er så klart en del af den sovjetiske "Leica" familie. Men ved nærmere eftersyn ser man dog flere besynderlige ting:

- Kameraet har ikke en Leica-skruefatning – men en Contax-bajonet (dog kun den indre bajonet).
- Objektivet er normalt et Carl Zeiss Jena Sonnar 50 mm F=2,0 fremstillet efter anden verdenskrig.
- Kameraerne er i en klart bedre kvalitet end FED og Zorki'er fra den samme periode.
- Søgerhuset er lavet i en kraftig, forniklet kvalitet.
- Kamerahuset og lukkerhuset er lavet i en messinglegering.
- Graveringen på søgerhuset siger TSVVS, årstal samt løbenummer for kameraet. Der findes dog enkelte uden graving på søgerhuset (No Name)
- Beklædningen er sort eller blå skind af høj kvalitet. Der findes også et kamera med hvidt læder og enkelte med en perlemorslignende overflade.
- Kamerahuset er normalt udstyret med to øskner til at fastgøre en rem.
- Lukkertiderne er B, 1/20 - 1/500 s. (på andre sovjetiske kameraer benyttes Z og ikke B for tid.)
- Der hører en virkelig god beredskabstaske til kameraet. En del af disse er foret med rødt stof. Objektivdækslet har præget samme stjerne og TSVVS, som findes på søgerhuset.
- Bundpladen ser ud til at matche f.eks. et FED, men det er ikke tilfældet. Man kan ikke benytte en bundplade fra et FED på et TSVVS.

Nr. 733 set ovenfra og nedefra.

Et eksempel på en "No Name"-version udstyret med en Carl Zeiss Jena Tessar 50 mm F=3,5. Objektivet matcher dog ikke i farven metaldele på kameraet.

Hvad betyder TSVVS?

TSVVS betyder "Topographic Service of the Army Air Force". Er det således et kamera, der er konstrueret til at tage billeder fra luften? Måske, men det er ikke konstrueret til seriøs luftfotografering.

Objektivfatningen

Objektivfatningen er ganske vist af Contax-typen, men den omfatter som nævnt kun Contaxens indre bajonetfatning. Det er dog ikke helt en standard Contax-fatning. Afstanden mellem korteste afstand og uendelig er kun 180 grader på et TSVVS.

Det objektiv, kameraet normalt er udstyret med, er et efterkrigs Carl Zeiss Jena Sonnar 50 mm F=2,0. Men det er også set med et førkrigs Carl Zeiss Jena Sonnar 50 mm F=2,0 samt et sovjetisk Jupiter 8 50 mm F=2,0 fra Arsenal i Kiev.

Da den ydre bajonet mangler, kan teleobjektiver ikke benyttes. 35 mm objektiver med Contax-fatning kan heller ikke monteres i kameraet, så der er kun standard objektivet på 50 mm tilbage.

Kendte numre

Det laveste nummer, der er kendskab til, er nr. 1 (hvor det dog er usikkert, om toppladen er ægte) fra 1949, og det højest kendte nummer er nr. 901 fra 1950.

Hvor er det fremstillet?

TSVVS har ingen markeringer fra den fabrik, hvor de blev fremstillet. Indvendigt er der stemplet et nummer på lukkerkassen (på billedet ovenfor er det "19"). Princelle (1) mener, at kameraet er lavet på FED-fabrikkerne, fordi der er visse ligheder med FED "Red Flag"-kameraet fra 1948. Der er imidlertid andre, der ikke mener, at det er lavet på FED-fabrikkerne. Det gælder bl.a. Yuriy Davidenko (2). Også diskussionen i reference (5) ender med, at det er et sovjetisk bygget kamera, selvom kvaliteten måske kunne pege på den sovjetisk besatte del af Tyskland.

Det mest sandsynlige er nok, at TSVVS-kameraerne blev produceret hos ALMAZ i Moskva. ALMAZ blev grundlagt i 1947 og var kraftigt involveret i udviklingen af de raketbaserede sov-

jetiske luftforsvarssystemer. Det er muligt, at tanken var, at TSVVS skulle anvendes i forbindelse med dette arbejde, men det er som nævnt tvivlsomt, om det nogensinde skete. Så de cirka 1000 TSVVS, der blev fremstillet, endte formentlig som gaver til højtstående officerer – deraf også kælenavnet ”The General's FED”.

Der findes også et senere meget sjældent kamera, der måske er en efterfølger til TSVVS. I reference (4) findes en beskrivelse af dette kamera. Navnet Almaz (der betyder ”diamant” på russisk) dukker senere op i sovjetisk kameraproduktion i slutningen af 1980'erne. Denne gang er der tale om en serie af spejlreflekskameraer med K-bajonet, der produceres hos LOMO i Leningrad. Men disse har ikke noget med ALMAZ-fabrikken i Moskva at gøre.

Forfalskninger

Også her gælder det om at se sig for. Der er falske TSVVS-kameraer i omløb, men de, jeg har set, er så dårligt lavet, at det er let at se, at det ikke er den rigtige vare. Men det kræver nok, at man først ser nærmere på et billede af et rigtigt TSVVS – eller endnu bedre, har haft et i hånden.

Billedet viser en ”pæn” forfalskning, der blev solgt (som forfalskning) på West-Licht Kamera-Auktion nr. 8. Søgerhuset (der ligner aluminium), størrelsen af den firkantede åbning i søgerhuset samt objektivet viser, at det ikke er den ægte vare.

Referencer

- (1) Jean Loup Princelle: ”The Authentic Guide to Russian and Soviet Cameras”, Second edition, 2004.
- (2) Yuriy Davidenko: <http://www.dvdtechcameras.com/collect/fed/1/18.htm>
- (3) TSVVS: <http://www.novacon.com.br/odditycameras/tsvvs.htm>
- (4) TSVVS 2: <http://www.novacon.com.br/odditycameras/tsvvs2.htm>
- (5) Diskussion om TSVVS’ oprindelse:
http://www.ussrphoto.com/forum/topic.asp?TOPIC_ID=790
http://www.ussrphoto.com/forum/topic.asp?TOPIC_ID=1739.
- (6) SHBFOTO-GMBH

Billeder fra fotografiens barndom på Færøerne

Steffen Stummann Hansen & Hanna Hansen

I 1976 publicerede Arne Thorsteinsson i det dengangne færøske tidsskrift *Mondul* en lille artikel, hvori han beskæftigede sig med fotografiens tidlige historie. Anledningen var, at Færøernes Historiske Museum (Føroya Fornminnissavn) havde fået overdraget et portrætfotografi af Ludvig Thomas Løbner (1817-1853), som var uddannet jurist og søn af amtmand Emilius Løbner (1766-1849). Billedet er taget omkring 1845 og i den teknik, som prægede de første årtier af fotografiens historie.

Den nye opfindelse var blevet præsenteret i 1839 af Louis-Jacques Daguerre, der herved også kom til at lægge navn til teknikken bag den nye opfindelse - *daguerreotypi*. Teknikken kan kort beskrives således: En forsvølet kobberplade højglanspoleres og gøres lysfølsom i jodopløsning inde i en lukket kasse. Når pladen har skiftet farve til guldgul, er den klar til eksponering. Pladen skal eksponeres straks efter denne sensibilisering. Det eksponerede billede fremkaldes med kviksølvdampe og fixeres med natriumthiosulfat. Det færdige daguerreotypi blev monteret i ramme med glas for at beskytte billedet. Et daguerreotypi er unikt, idet billedet kun findes i ét eksemplar og ikke kan kopieres. Det var almindeligt at håndkolorere for eksempel guldsmykker og hvide blonder på daguerreotypier.

Nyheden og metoden spredtes lynhurtigt ud i Europa, og allerede i slutningen af 1839 var den nået til København. Det er efter alt at dømme her, at Ludvig Thomas Løbner blev fotograferet omkring 1845, og billedet er således ikke udtryk for, at denne tidlige teknik blev praktiseret på Færøerne på dette tidspunkt.

Allerede i det følgende nummer af *Mondul* kom der imidlertid interessante nye oplysninger frem. Heri oplyste John F. West (1929-1996), at der flere steder i breve fra præsten Johan Henrik Schrøter (1771-1851) til hans engelske ven Sir Walter Calverley Trevelyan (1797-1879) i London findes

oplysninger om fotografering. En enkelt af disse omtaler, dateret 24. juli 1849, gengives her i dansk oversættelse:

Fig. 1. Johan Henrik Schrøter (1771-1851) var præst, oversætter, folkemindesamler og vel nok Færøernes flittigste brevskriver. To daguerreotypier blev taget af ham samme dag i 1849. Schrøter skrev i et brev til hans bekendte Calverley Trevelyan i London om begivenheden blandt andet: »Jeg døbte et barn denne dag og var i den lutherske kirkes uniform, men jeg anede ikke, hvordan jeg skulle sidde og tænkte, at det nok bare var ansigtet, der skulle med på pladen. Derfor er hænderne synlige, og jeg havde paryk på, da det var så koldt, og der ingen mulighed var for at sidde inde. Dette er årsagen til, at jeg måske ser yngre ud, end jeg er«.

Foto: Føroya Fornminnissavn.

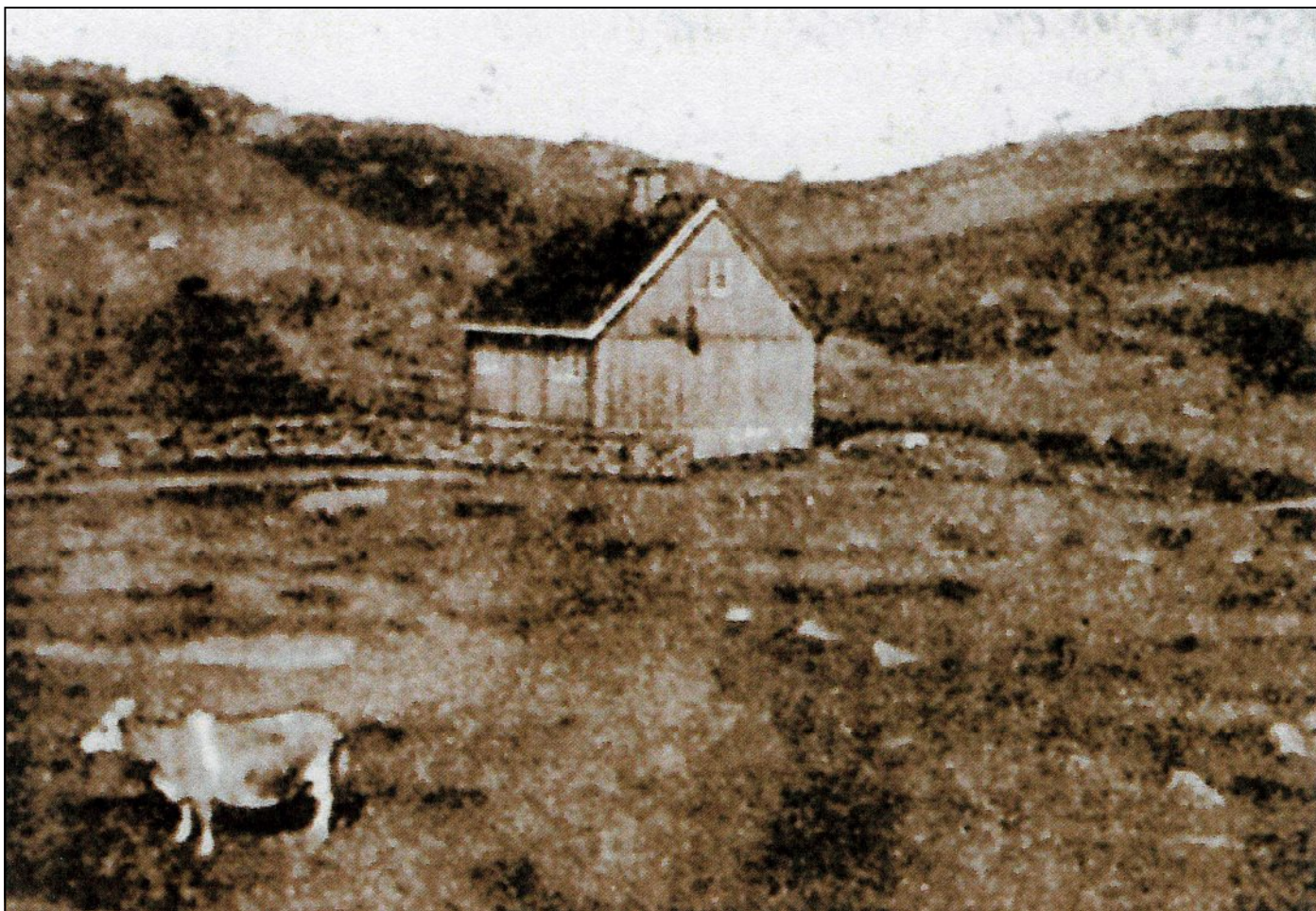

Fig. 2. Frederik Hansen Jager byggede sig efter ankomsten til Færøerne et hus på Skansen. Her havde han blot en enkelt ko, Lasse, som græssede ved huset. Det fotoapparat, som Jager havde med sig ved ankomsten i 1849, har antagelig været det første fotoapparat på Færøerne. Han ser imidlertid hurtigt ud til at have opgivet fotografien, og det atelier, han havde bygget sig, blev snart omdannet til almindeligt udhus.

»Underofficer Jäger er fiks på fingrene. Han har et apparat til at tage daguerreotypi-billeder med, så jeg har set denne snilde opfindelse, som Deres Excellence har givet mig oplysninger om, og jeg har sendt et portrætfoto af mig selv til min datter. Herr Plöyen [dansk amtmand, der forlod Færøerne i 1848, forf. anm.] har set det og siger, at det ligner godt. Det er utroligt, så hurtigt det går. Jeg målte pulsen, mens det stod på. Jeg kan forsikre Deres Excellence, at det ikke tog 5 sekunder. Så vi er langt fremme på dette område. Han [d.v.s. Jager, forf. anm.] beklager sig over, hvor besværligt det er at få fat i pladerne, som han må få fra England, da ingen bliver lavet i København. Dette koster megen tid og er til stor gene for ham. Det koster 2 Rigsbankdaler, så der er uden tvivl mange bønder, der ikke vil tænke meget over prisen«.

Ovenstående er utvetydigt bevis på, at der så tidligt som 1849 fandtes en person, der tog fotografier (daguerreotypier) på Færøerne. Denne mand, sergent Frederik Hansen Jager (Jäger), var født den 4. september 1817 i København og ankom den 28. marts 1849 til Færøerne direkte fra treårskrigen for at gøre tjeneste på Skansen i Tórshavn. Det fremgår af brevene, at Schrøter blev fotograferet mindst to gange af Jager, og at Schrøters datter fik det ene, mens sysselman Hans Christopher Müller (1818-1897) bragte det andet til Trevelyan i London i 1851. Begge daguerreotypier er, ifølge West, stadig bevarede, det ene i privateje i København, det andet i British Museum i London (Fig. 1).

Fig. 3. Kort over Færøerne med angivelse af bygder omtalt i teksten. 1. Tórshavn, 2. Norðskáli, 3. Oyndarfjørður, 4. Nes, 5. Trøllanes, 6. Kunoy, 7. Viðareiði, 8. Svínø.

Udover de to daguerreotypier af Schrøter kendes der til yderligere et bevaret daguerreotypi fra Jagers hånd, nemlig et billede af hans eget hus ved Skansen (bl.a. gengivet i Skálagarð 2000 og Nolsøe & Jespersen 2009) (Fig. 2). Schrøter giver i ovenstående brev også den oplysning, at prisen for at blive fotograferet kun er 2 Rigsbankdaler, hvilket han ikke mener, kunne være afskrækkende for mange bønder. Man kunne derfor tænke sig, at daguerreotypier taget af Jager for længst var dukket op rundt omkring på Færøerne, men dette er ikke sket.

Med i betragtning her skal dog også tages, at folk har været bange for eller utrygge ved at lade sig fotografer. Særlig berømt her er et daguerreotypi af den danske billedhugger Berthel Thorvaldsen (1770-1844). På billedet, som er taget i København i juli 1840 og er det ældst kendte portrætfotografi i Norden, ses Thorvaldsen for en sikkerheds skyld gøre det ondt afværgende horntegn med hånden. Givetvis vil mange mennesker på Færøerne også have været bange for på denne måde "at blive trukket af".

For nogle måneder siden besøgte forfatterne til denne lille artikel Karla Johannesen i huset *Innarstova* i bygden Kunoy for at se på hendes samling af gamle billeder. Den lille bygd ligger på øen af samme navn, som er en af de nordligste af Færøerne (Fig. 3). Vi fik venligst lov at låne den fine samling af gamle fotografier i Visitkort- og Cabinetformat for at få den scannet. Da vi kort efter vendte tilbage for at tilbagelevere billederne, ventede os en stor overraskelse. Her præsenterede Karla os for endnu et billede, som hun havde liggende i en fin indpakning. I æsken lå et billede, som umiddelbart lignede et daguerreotypi, og som på grundlag af indramningen og designet hurtigt kunne dateres til 1850'erne (Fig. 4). Glade og overraskede over det unikke fund forlod vi Karla med billedet under armen for at få det scannet. Nogle uger senere var vi igen hos Karla for at aflevere billedet, og herefter gik vi ind til naboerne Malan og Atli Vilhelm i huset *Uppistova* for også her at runde vores lån af gamle fotografier af. Vi troede knap vore egne øjne, da der på bordet her lå endnu et tilsvarende billede fra samme tidsrum og ventede på os (Fig. 5).

Trods den umiddelbare lighed med samtidige daguerreotypier, er det en anden, lidt videreudviklet metode, der ligger bag de to billeder fra Kunoy. Metoden, hvis forudsætning var opfindelsen af kolloidum, kaldes Vitrotypi og er en videreudvikling af den fotografiske proces - det næste skridt mod papirkopierne. Det var Fredereck Scott Archer (1813-1857), der i 1851 publicerede den våde kolloidumproces: En tynd glasplade blev gydet med en blanding af kolloidum, jod- og bromsalt og gjort lysfølsom i en sølvnitratopløsning. Herved fik man et negativ, men metoden var besværlig, fordi pladerne skulle eksponeres og fremkaldes umiddelbart efter gydningen for at undgå krystaldannelser. Metoden blev dog anvendt af bl.a. portrætfotografer helt op til omkring 1900.

Et *vitrotypi* (kaldes også *ambrotypi*) er kort fortalt et fotografi, der består af et undereksponeret og bleget kolloidumnegativ på glas. Ved at dække negativets bagside med sort lak eller et stykke sort fløjel fremstår vitrotypiet som et direkte positivt fotografi. Et vitrotypi er et unika lige som et daguerreotypi, men hvis det er sort stof, kan dette principielt fjernes, og man kan fremstille en papirkopi. Metoden benyttedes ca. 1852-62, fortrinsvis til portrætter; de er ofte kolorede og sat i ramme eller etui, og forveksles ofte med de mere kostbare daguerreotypier.

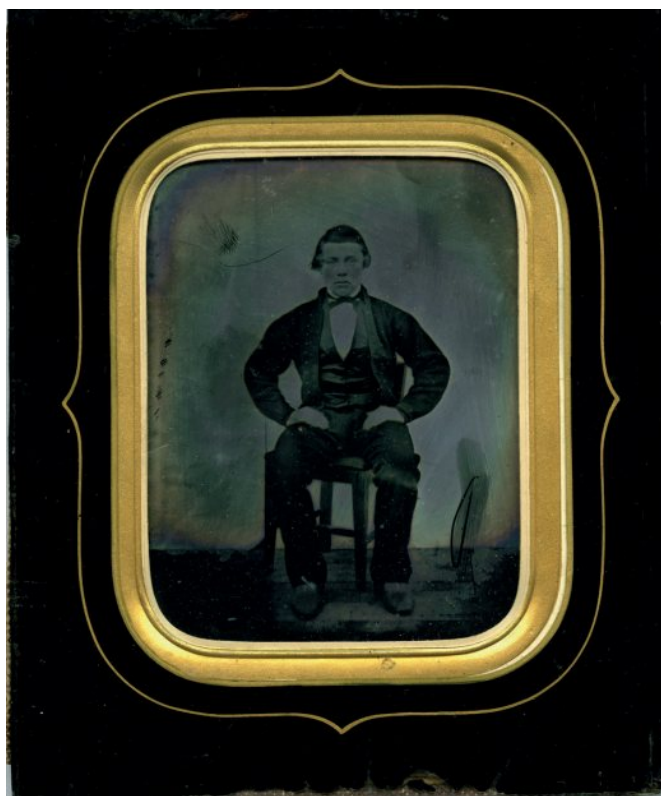

Fig. 4. Kongsbonden Johan Olsen (1840-1876) fra gården Innarstova på Kunoy.

De to vitrotypier fra Kunoy måler 13,0 cm. i bredden og 15,0 cm. i højden. Passepartoutet har en tidstypisk bred guldkant i lysning og en tynd guldpyntelinje med afrundede hjørner og spids i midten på alle fire sider. Fotograferne kunne købe det hele færdigt. Dog kunne det tænkes, at de selv skar glas for at spare.

Ofte kan der desværre ikke sættes navn på personer på mange af de gamle billeder, der ligger rundt omkring i de færøske hjem. Det var dog heldigvis ikke tilfældet her, hvor der er så godt som fuld vished om de portrætterede personers identitet.

Personen på billedet i Fig. 4 er Johan Olsen, født den 17. august 1840 i Kunoy. Forældrene var kongsbonde Ole Simonsen og hustru Malene Joensdatter, begge fra Kunoy. Johan blev den 8. november 1874 i Viðareiði kirke viet til Elsebeth Malene Matras fra Viðareiði, født den 8. oktober 1844 i bygden Norðskáli på Eysturoy. Ægteparret fik den 17. januar 1876 sønnen Ole Michael Matras.

Ægteskabet mellem Johan og Elsebeth Malene skulle imidlertid blive kort. Den 29. april 1876 forliste båden fra huset *Útistova* (*Útistovubátinum*) på Kunoy, og alle mand omkom, blandt disse Johan Olsen. I kirkebogen står anført: "Disse 8 Mænd toge paa Fiskeri paa Nordhavet om Aftenen d. 28de April - og vendte ikke mere tilbage. Efter Udsigende af Folk fra Trolldnes [bygden Trøllanes på øen Kalsoy, forf. anm.] er stor Sandsynlighed for, at en Braadsøe har kæntrret Baaden paa Hjemveien c: ½ Mil fra Land. Baaden kom siden drivende til Eyndefjord [bygden Oyndarfjørður, forf. anm.] paa Østerø". Johan Olsen efterlod sig ved sin tidlige død således enke og en tre måneder gammel søn. For at gøre ondt værre var sønnen Ole Michael i følge kirkebogen "Svag fra Fødselen", og han døde allerede den 15. august 1878, knap to år gammel. Med ham uddøde slægten, som havde været i gården Innarstova i umindelige tider. Enken efter Johan blev tre måneder efter sønnens død gift igen. Det skete i Kunoy kirke den 18. november, hvor hun blev viet til Ole Andreasen av Gadd, født den 7. maj 1854 i bygden Nes på Eysturoy. Elsebeth Malene Andreasen døde på Kunoy den 1. juli 1923 og Ole Andreasen den 13. februar 1936.

På vitrotypiet i Fig. 5 står på bagsiden skrevet navnet Niels. Det er givetvis Niels Jensen fra huset *Eysturi í Búð* i bygden Viðareiði på den ligele-

De to søskende Niels (1829-1858) og Malene Jensen (1827-1865) fra Viðareiði.

des nordlige ø Viðoy, mens kvinden ved hans side er hans søster Malene Jensen. Niels var født den 1. februar 1829 og Malene den 27. august 1827, begge på Viðareiði. Forældrene var Jens Nielsen i Viðareiði og Anne Margrethe Pedersdatter fra Svínoy. Niels døde på Viðareiði den 30. september 1858 blot 29 år gammel. Malene var måneden før broderens død blevet gift med Simon Frederik Andeasen fra Svínoy, men ved broderens død overtager hun fæstet Eysturi í Búð. Malene døde i barselsseng på Viðareiði den 8. december 1865, blot 38 år gammel. En yngre søster til de to, Petronelle, født på Viðareiði den 20. juli 1839, blev den 12. august 1873 viet til Niclas Andreasen i huset Uppistova på Kunoy, hvor billedet altså i dag befinder sig. Petronelle døde den 24. januar 1905 og Niclas den 7. marts 1916.

De to nu identificerede vitrotypier fra hjem på Kunoy er i sig selv unikke i den forstand, at teknikken ikke tillod kopiering af billedet. Der findes kun det ene eksemplar af billedet af Johan Olsen og af det af Niels og Malene Jensen. I en færøsk fotohistorisk sammenhæng er de også unikke, idet vi her har et uomtvisteligt bevis for, at prisen ikke behøvede at afskrække bønder for at lade sig forevige, ganske som forudsagt af Schrøter i 1849. Der kan således sagtens gemme sig flere af denne slags rundt omkring i skuffer og på lofter i færøske hjem.

Rent teknologisk var daguerreotypien en teknologisk blindgyde. Metoden kunne ikke udvikles og forbedres, og hertil kom mange ulemper, såsom de ofte lange eksponeringstider, som gjorde det vanskeligt at lave portrætfotos med et godt resultat, samt det forhold at alle motiver var spejlvendte og som nævnt ikke kunne kopieres. Vitrotypien havde nogle af de samme skavanker, men var på andre punkter et skridt på vej mod de glasplader, som kom til at dominere fotografien et stykke ind i det tyvende århundrede. Den nye teknik med glasplader var ikke spejlvendt og tillod uanede mængder af papirkopier.

Når bortses fra ovennævnte tidlige daguerreotypier fra Jager i 1849-1850, har vi ingen viden om fotografer på Færøerne i 1850'erne. Så hvem har taget de to vitrotypier fra Kunoy? Desværre er de yderst sparsomme kilder, vi har om Sergent Jager og hans fotografering, ikke entydige. Samuel F. Samuelsen (Sámal í Krákusteini) skriver i sine memoirer, at Jager havde fotoapparat med sig, da han i 1849 ankom til Færøerne, og at »Fotograferingen, som kun var paa Sölv- eller Glasplader opgav han snart, da disse Plader var for kostbare;

og han omdannede da Atelieret til en Kjeld [udhus, forf. anm.]«. Man får heraf det indtryk, at hans karriere som fotograf har været kort, men hvis oplysningen om, at han også har benyttet glasplader er korrekt, må han have fotograferet et stykke op i 1850'erne. En anden kilde antyder derimod, at fotograferingen bidrog med et nærmest nødvendigt tilskud til sergentlønnen, hvorfor han vel næppe ville have opgivet dette hurtigt. Jager forlod Færøerne i 1861, og det er derfor absolut en mulighed, at de to vitrotypier fra Kunoy skal tilskrives ham.

Fra omkring 1860 findes en samling af glasplader, som kan tilskrives Hans Christoffer Müller, der på dette tidspunkt er den første og eneste på Færøerne, der kaster sig over denne nye fototeknik. I et udateret og udokumenteret notat på Færøernes Historiske Museum står, at Müller havde et fotoapparat med sig, da han returnerede fra den førnævnte rejse til London i 1851, hvor han havde overbragt Trevelyan Jagers portrætbillede af Schrøter. Skulle dette være tilfældet, er det selvfølgelig også en mulighed, at det er Müller, der er fotografen bag de to billeder fra Kunoy. Endelig kan en tredje, men mindre sandsynlig, mulighed ikke udelukkes - nemlig at der var en hidtil ukendt aktør på banen. Under alle omstændigheder kan det fastslås, at med de to vitrotypier fra Kunoy er et "missing link" i fotografiens tidlige historie på Færøerne fundet. Om vi nogen sinde får sat navn på det, er et andet spørgsmål.

Tak

Forfatterne er stor tak skyldig til Karla Johanne- sen samt Malan og Atli Vilhelm, alle Kunoy, som venligst åbnede deres hjem for os og stillede de to billeder til vores rådighed. Endvidere en stor tak til Ann Vibeke Knudsen, Dansk Fotohistorisk Selskab, for information om vitrotypier.

Litteratur

- Jacobsen, M. A. (red), 1918. Seinasta bragd Havnarskansa. *Smáskriftir Varðans*, I. bind, 82-85. Tórshavn.
- Nolsøe, J. P. & Jespersen, K. 2009. *Havnar Søgá* IV. Tórshavn.
- Samuelsen, S. F. (Sámal á Krákusteini). *Memorier og Autobiografier*: 26. *Collegie Tidende* 1830, s. 45. Håndskrift.
- Skálagarð, H. E. 2000. *Politi í Føroyum fyrr og nú*. Føroya Politistafelag.
- Thorsteinsson, A. 1976. Varð boðað frá eini uppfinning. *Mondul* 1976:3, 24-27, 31.
- West, J. F. 1977. Meira um Daguerreotypi. *Mondul* 1977:1, 30-31.

Billedgruppen

Gerhard Ryding

Mødereferater

Torsdag 6. november

Ref.: Jan Rasmussen

Tåstrup-fotografen Inge Aasmul fortalte indgående om brødrene Hans og Carl Olsen, der boede hele deres liv på gården Lykkensgave.

Gennem mange år kom hun tættere og tættere på brødrene og fik lov til at fotografere deres hjem på den fædrene gård. Vi fik forevist intime og flotte fotografier.

I foredraget fik vi også vist forskellige konkurrenceportrætfotografier, som Inge blandt andet havde optaget på Lykkensgave. Det var spændende at høre om hendes mange overvejelser om kvaliteten i sine medaljeportrætter.

Inden aftenen var omme havde Inge Aasmul på livlig vis fået præsenteret Hans og Carls liv, men også fået fortalt om sit eget liv som portrætfotograf. Hendes egen datter er nu 3. generation i familieateljéet.

Billedgruppens tilhørere fik til slut et fordelagtigt tilbud om en portrætfotografering i den fotograf-forretning, der blev etableret af Christopher Larsen i 1904 i Tåstrup.

Torsdag 5. februar

Ref.: Andreas Trier Mørch

Aftenens foredragsholder Mogens Koch mødte veloplagt frem med både et PowerPoint foredrag og adskillige kassetter indeholdende eksempler på opbevaringen af fotografier – både skidt og kanel! Ved levende at kombinere disse to medier blev der fremvist, hvad den korrekte opbevaring af gamle (og nyere) fotografier betyder for deres holdbarhed, og han øste beredvilligt ud af sin sto-

re viden om luftfugtighed, temperatur, svampegreb, fixer, bindemidler, papirtyper og plastmaterialer. Dette afstedkom stor spørgelyst hos de ca. 20 fremmødte og Mogens fortalte og demonstrerede i over 2 timer inden det store, velfortjente bifald. Herefter blev den traditionelle ”siden sidst” runde aflyst – men så nemt slap han dog ikke, og fortsatte - nu blot face to face - i endnu en time med en lang kø af spørgsmål.

Om vi engang kan lokke ham til at udbygge nogle af de mange delområder han berørte, ville han helt sikkert igen kunne trække et stort entusiastisk publikum.

Møderækken

Husk:

Torsdag 23 april

Foredrag: Ann Vibeke Knudsen.

Brandt, Bøgh, Lange og Rye

- og alle de andre danske fotopionerer.

Efterårets møder

bliver afholdt på følgende datoer :

24. september og 5. november.

Søges

Alle slags foto, visit og kabinet, samt fotografiske og trykte postkort af C. Larsen i Taastrup.

Christopher Larsen var en aktiv fotograf i Taastrup fra 1904 - 1928 og fik lavet mange postkort fra et stort område omkring Taastrup.

Gerhard Ryding

Pedersborgsvej 14

2635 Ishøj

43996675 - mobil 26440300

Kyst Atelieret, Vedbæk

Foto: Kyst Atelieret.

Asta Lichtenberg Madsen er specielt interessant, fordi hun har taget en del billeder af prominente personer og har en spændende historie, som er beskrevet af museumsinspektør Harriet M. Hansen, Middelfart Museum i Søllerødbogen 1999.

*Foto: Kyst Atelieret.
Billedet vises med tilladelse af Maihaugen, Stiftelsen Lillehammer Museum, Lillehammer.*

Billedet viser Karoline og Bjørnstjerne Bjørnson sammen med den svenske greve Birger Mörner og frue på køretur i Jacob Hegels landauer. Jacob Hegel var forlagsboghandler og ejer af Gyldendal. (Kan det eventuelt verificeres om billedet er taget foran Hegels landsted Skovgaard nord for København, som Bjørnstjerne Bjørnson ofte besøgte, når han var i Danmark.)

Af Ole Hesager

Ved julemødet i december fik jeg ovenstående billede af Svend Erik Jeppesen. Det er et almindeligt børneportræt fra Kyst Atelieret i Vedbæk. Kyst Atelieret havde jeg ikke hørt om før, men slog det op i Bjørn Ochsners fotograffortegnelse. Atelieret lå på Marievej 16 i Vedbæk. Huset eksisterer stadig, dog ombygget til ejerlejligheder.

Atelieret, som var indrettet på 1. sal hvor fotografen også boede, ejedes fra 1888 til ca. 1915 af Asta Lichtenberg Madsen og fra ca. 1915 til ca. 1918 af Johanne Christensen. Fra ca. 1919 ejedes det af Rosa Holm.

Marievej 16 i Vedbæk.

Bog & udstillingsomtale

Svend Erik Jeppesen

”Friedrich Deckel und der Compur-Verschluss”.

af Hartmut Thiele.

108 sider, 93 illustrationer.

Pris 19,80 € + porto 3,45 €.

Af Klaus-Eckard Riess

Den flittige Hartmut Thiele i München, som vi kan takke en række af fothistoriske skrifter og utallige datasamlinger om kamera- og objektivproduktion for, har begået en ny og meget oplysende bog om Friedrich Deckel og hans Compur-lukker.

Det er en udsøgt fornøjelse bare at blade igennem bogen og nyde de mange skønne illustrationer og kamerabilleder. Bogen gør os fortrolig med Friedrich Deckels levnedsløb, vi følger centrallukkerens udvikling og vi tager del i virksomhedens historie. Selv om vi måske ikke orker at fordybe os for meget i tal, aktieposter og transaktioner, så byder bogen på overraskelser og afsløringer. Det gælder især forholdet til andre fotofirmaer og frem for alt til Carl Zeiss. Der er mange ting, som blev holdt skjult for offentligheden, også i gamle dage. Interesserer man sig for produktionstal, så giver bogens tabeller nogle oplysninger, både hvad Deckel og konkurrenten Gauthier vedrører.

Som et supplement kan man finde ”Objektiv” Nr. 122 fra december 2008 frem og læse artiklen ”Fra Compur til nedtur”.

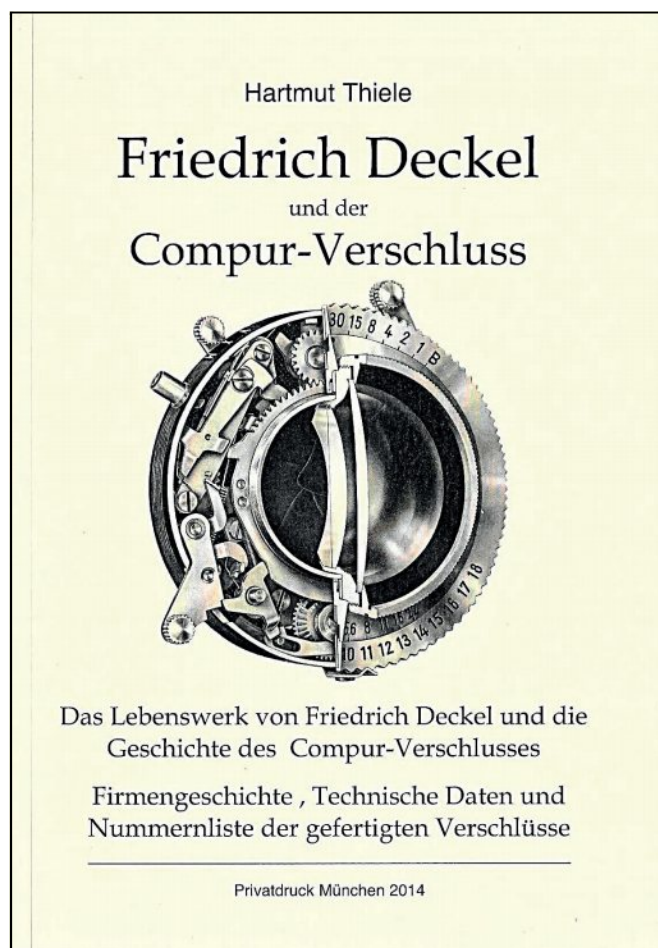
Bogen kan bestilles direkte hos forfatteren:

Hartmut Thiele

Herterichstr. 83

D-81477 München

Email: hartmut.thiele@t-online.de

2 fotoudstillinger på Louisiana Museet i Humlebæk

Richard Mosse – The Enclave

5. februar - 25. maj 2015

Louisianas udstilling *Richard Mosse – The Enclave* præsenterer et rystende vidnesbyrd om krigen i Congo, en konflikt, som er så brutal og kompleks, at den kan synes umulig at præsentere.

Richard Mosse (f. 1980) har over en periode på tre år rejst i det østlige Congo, hvor han har infiltreret bevæbnede oprørsgrupper i en krigszone præget af etniske konflikter, massakrer og syste-

matisk seksuel vold. Det centrale greb i Mosses værk er brugen af en særlig militær overvågningsfilm (Kodak Aerochrome, 16 mm film), som registrerer det usynlige spektrum af infrarødt lys. Filmen blev brugt af det amerikanske militær fra de tidlige 1940'ere for at afsløre camouflage, men i Mosses værk udnyttes dens æstetiske kvaliteter.

Hombo, Walikate, 2012

© Richard Mosse, courtesy of Jack Shainman Gallery & Carlier

Jeff Wall

Tableaux Pictures Photographs – Værker fra 1996-2013

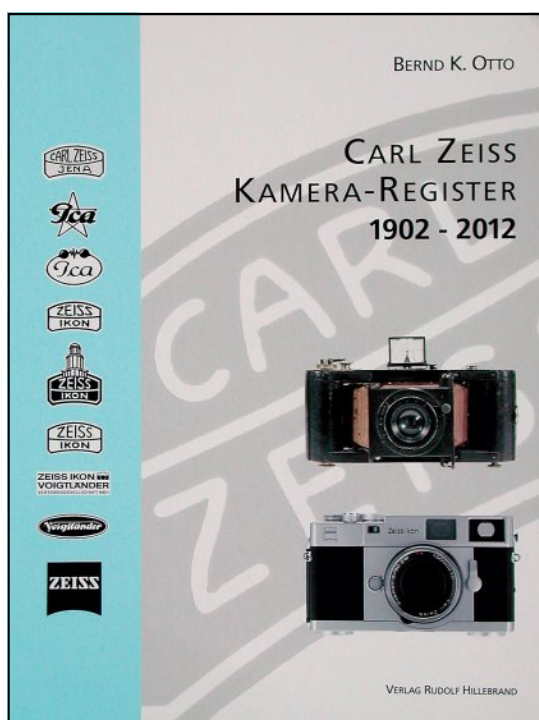
12. marts – 21. juni 2015

Den canadiske kunstner Jeff Wall (f. 1946) er en af tidens betydeligste billedmagere og en af fotografiets mestre. Således er værker fra hans hånd allerede i hans egen levetid markører for **og** illustration af de årtier, han har virket inden for. Jeff Wall har siden 1970'erne brugt fotografiet som medium. Ikke blot som alternativ til maleriet, men på helt nye måder, der også bruger andet end mediets oplagte dokumentarpotentiale. Dermed står han som en af dem, der afgørende har ført fotografiet ind i kunsten.

Benzinaftapning

© Jeff Wall, courtesy of Marion Goodman Gallery

En glædelig nyhed:

Stort prisfald på det omfattende og enestående "Carl Zeiss Kamera-Register 1902-2012". Kun 75,00 Euro + porto.

Af Klaus-Eckard Riess

Et komplet opslagsværk på 1312 sider over alle kameraer, der på én eller anden måde er i familie med Carl Zeiss.

Læs anmeldelsen på side 41 og 42 i Objektiv Nr. 138 fra april 2013.

Bestilling:

Verlag Rudolf Hillebrand

Kiefernweg 21

D-41470 Neuss.

www.photodeal.de/formulare/bestellung.htm

Medlemsorientering

Møder, foreningsmeddelelser, anvisningssalg og nyheder

Svend Erik Jeppesen

Landsmøde og generalforsamling

Lørdag den 18. april 2015

Forsamlingshuset Østergade 33, 5500 Middelfart

Program:

- 10.00 Loppemarked opstilles.
- 10.30 Formanden byder velkommen.
- 12.00 Frokost tilbydes til rimelig pris.
Øl og vand kan købes.
- 13.00 Generalforsamling.
- 14.00 Anvisningssalg begynder.
- 17.00 Afslutning, hvor alle deltager i oprydningen.

Dagsorden for generalforsamlingen:

- 1. Valg af dirigent.
- 2. Formanden aflægger beretning.
Herunder beretning fra redaktionsgruppen.
- 3. Det reviderede regnskab fremlægges.
- 4. Afstemning om indkomne forslag.
- 5. Valg til bestyrelse.
På valg er:
Svenn Hugo og Leif Germann Jensen.
Begge modtager genvalg.
Derudover skal én ledig plads i bestyrelsen besættes.
- 6. Valg af 2 revisorer.
På valg er:
Willy Thomsen og
Lars Schönberg-Hemme
- 7. Fastsættelse af kontingent.
- 8. Eventuelt.

Dansk Fotohistorisk Selskab

6.1.2015

Kasseregnskab for året 2014

	2014	2014	2014	2013
	Budget	Faktisk	afv.	Faktisk
Indtægter				
Kontingenter	94.000	110.783 #)	16.783	123.012 *)
Renteindtægter	3.400	3.097	-303	3.442
Annonceindtægter	5.400	5.800	400	4.500
Tilskud/Sponsorater	0	534	534	1.527
Løssalg af Objektiv	0	18.330	18.330	125
Anvisningssalg	14.000	20.591	6.591	19.370
Indtægter i alt	116.800	159.134	42.334	151.975

Udgifter

Objektiv	90.000	75.576	14.424	87.286
Kontorhold inkl. telf.	4.000	4.285	-285	4.603
Best.møder/diæter	5.000	11.020	-6.020	4.924
Medlemsmøder	24.000	24.544	-544	27.009
Øvrige driftsudgifter	4.000	9.530	-5.530	2.055
Udgifter i alt	127.000	124.956	2.044	125.877

Budget -10.200

Resultat 34.178 26.098

Likvider

Overført fra forrige år	156.701	130.603
Resultat	34.178	26.098
At overføre til 2015	190.879	156.701

Som foreligger således

Danske Bank/Giro	86.266	39.936
Danske Bank/Toprente	104.613	116.765
I alt	190.879	156.701

*) Note: heraf kontingent for 2014 52.301 kr.

#) Note: heraf kontingent for 2015 68.748 kr.

Regnskabet er ved udgivelsen af Objektiv 144
endnu ikke godkendt af revisorerne.

Mødereferater

Torsdag 20. november

I aftenens foredrag fortalte Klaus-Eckard Riess en spændende og fascinerende historie om den amerikanske fotograf Alice Austen. Historien starter med en færgetur fra sydspidsen af Manhattan til Staten Island, hvor der fra anløbsbroen kun er nogle få kilometer til "Alice Austen House". Alice Austen House, der oprindeligt var hendes hjem, er nu et museum, ligger ud til Hudsonfloden og danner ramme om hele historien (eller i hvert fald langt det meste af den). Her fødtes Alice ind i økonomisk trykke rammer, der gav hende mulighed for at dyrke sin store interesse for fotografering. Klaus-Eckard fortalte levende og engageret om de mange vinkler på Alice's liv og færdene gennem tilværelsen, om hendes interesser, herunder specielt om at fotograferer både de nære forhold omkring hende og de store begivenheder, der udspandt sig på floden og i den nærliggende storby.

Alice Austen var på mange måder en bemærkelsesværdig kvinde. I mange år kunne hun gøre, hvad hun havde lyst til og gjorde det! Langsomt svinder midlerne dog ind, og med børskrakket i 1929 ryger formuen. I årene frem til 1945 sælger hun ud af indboet af nød. Derefter er det slut, og hun må flytte på fattighjem. Den enestående samling af hendes negativer, der var blevet opbevaret hos en lokal bekendt, dukker dog pludselig op i en ny sammenhæng. Mange af fotografierne finder vej til bogen "The Revolt of American Women", der i fotografier viser den amerikanske kvindes frigørelse. Samtidig gør en artikel i tidskriftet LIFE om Alice Austen det nu muligt at samle så mange midler, at hun kan få en anstændig afslutning på sit lange og begivenhedsrige liv. Detaljerne herom kan findes i Klaus-Eckards artikel om Alice Austen i Objektiv nr. 142.

Aftenen afsluttedes på sædvanlig vis med kassevis af skrot, der til små priser skiftede ejere.

Lørdag 13. december

Så kunne det traditionsrige julemøde endelig skydes i gang. Rammerne var de samme som sidste år, men oplevelsen er altid ny. Det lader til, at afholdelsen af julemødet en lørdag midt på dagen er en god tradition, der har bidt sig fast på få år.

Som vanligt var de opstillede lopper klar til salg, så formanden Svenn Hugo kunne byde velkommen til de mange julestemte medlemmer, der var mødt frem. Det blev nævnt, at Flemming Berendts tre scrapbøger om Dansk Fotohistorisk Selskab nu var blevet scannet som en service af firmaet Memoryscan. Scrapbøgerne, der handler om selskabets første år, kan nu ses på hjemmesiden.

Kassereren Jesper Bruus Pedersen bad mindeligt medlemmerne om at huske navn og adresse på girokortene ved kontingentindbetaling. Endvidere delte Jesper en flot EP vinyl grammofonplade ud til alle deltagere. Vinylpladen var en gave fra fotoforretningen One Of Many Cameras på Gråbrødre Torv, København. Sjovt og utraditionelt, tak for det!

Derefter gik snakken og handelen livligt. Da de mange handler var ved at være afsluttet, var der julekaffe i pausen, inden det store anvisningssalg skulle starte. Præcis kl. 14 kaldte Andreas Trier Mørch til orden, således at han og Svenn Hugo kunne starte årets sidste anvisningssalg. Som vanligt var der kamp om at få hammerslag, og dagens omsætning blev da også ganske flot. Da en del af varerne var benefice, blev det en rigtig god dag, også for foreningen.

Ved firetiden var anvisningssalget færdigt, og auktionarius kunne få sig et velfortjent hvil. Formanden afsluttede dagen med ønsket om et godt nytår til alle og på gensyn i januar.

Lørdag 24. januar i Middelfart

Ref.: Leif Johansen

"Same procedure as last year" – næsten – sneen havde truet, men det blev ikke til så meget. Klokkeren 10 var fremmødt ikke stort, men i løbet af den næste time kom også københavnere frem.

Der var ikke mange loppemarkedshandlende, så der blev snakket og drukket kaffe alt efter bedste tradition. Klokkeren halvtolv var der en kort gennemgang af en udstilling af Konica SLR og historien bag dem.

Efter Johns overdådige frokost holdt Hans Elfelt Bonnesen mødets foredrag med titlen "Striden mellem Agfa og Kodak om farvefilmene". Vi fik en spændende og engageret gennemgang af Hans som gammel Gevaert- senere Agfa-Gevaert-

mand. Han kom med stor viden og overraskende ærlighed ind på Agfas problemer med både omvendefilm, negativfilm og farvepapir for at nå de kvalitetsmål, som Kodak satte for alle andre producenter. Både teknisk og kommercielt fik vi meget at vide. Tak Hans.

Dagen sluttede med skrotsalg styret af Andreas. Der var ikke mange lots, men på nær en samling blækpatroner blev alt solgt.

Afhængig af Middelfarts kommune forventes næste Middelfartmøde at finde sted lørdag 3. oktober 2015

Torsdag den 15. januar 2015

Ref.: Jesper Bruus Pedersen

Desværre havde Bjarke Ahlstrand fra "One of Many Cameras" ikke orket at transportere sit to meter lange storformatkamera (til helark 50 x 60 cm) med til mødet, men det blev alligevel en både spændende og fornøjelig aften. Bjarke viste en lang række af sine fotografier taget med både utraditionelle og ganske almindelige kameraer på film, papir eller vådplade kollodium. En underholdende og særdeles interessant aften.

Mødet blev som vanligt afsluttet med et skrotsalg uden limit.

Nye medlemmer:

Per Christiansen
Blåmejsevej 20
3400 Hillerød

Jens-Jørgen Jakobsen
Teglværksgade 15, st.th.
8000 Aarhus C

Per Wilken
Skodsborg Strandvej 102 B
2942 Skodsborg

Jørn Deleuran
Klostervej 34
6950 Ringkøbing

Torsdag den 19. februar 2015

Ref.: Jesper Bruus Pedersen

Klaus-Eckard Riess delte - endnu engang - levende og morsomt ud af sin enorme viden om de mange små og mere ukendte kamerafabrikker i Freital i sporvognsafstand fra Dresden. Selve foredragets indhold kan ses i artiklen andetsteds i bladet. Mange af de flotte fotos af kameraerne, som Klaus-Eckard viste, er i øvrigt taget af vores webmaster, Leif Johansen.

Et lille - men udsøgt - loppemarked fandt som vanligt sted før foredraget og aftenen afsluttedes med et stort skrotsalg med meget isenkram og få billeder.

Fra den gamle redaktørs fotoalbum

Flemming Berendt havde en samling papirbilleder med motiver fra selskabets mange sammenkomster. Disse billeder er nu skannet og kan ses på hjemmesiden - se under

Billeder og billedgruppen - Billedsamling.

Ak ja, i ungdommens dage

Filmviewer til 16 mm. købes.

Der ønskes en simpel bordmodel, dvs. med to håndbetjente spoleholdere og en lille skærm.

Andreas Trier Mørch - Telf: 33141408.

**Støt Danmarks Fotomuseum
- bliv medlem af
Venneforeningen på
www.fotomuseum.dk**

DANMARKSFOTOMUSEUM
Museumsgade 28 · Herning · www.fotomuseum.dk

Anvisningssalgsslisten til lørdag d. 13.12.14 i (København)			
Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskab vil effekterne blive sendt pr. postoprævning. Den, der afgiver bud for tredemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@mail.dk Kommissionsbud modtages senest 2 dage før anvisningssalget.			
Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Leica Fokusering Bellows-R 16860 i original æske (stand A)	200	
2	Nikkormat, sort, m. NIKKOR-S AUTO 1,4/50 (fin stand)	400	
3	Canon EF, sort, m. Canon FD 1.8/50 (fin stand)	220	
4	Rolleiflex SL35, m. Rollei-HFT Planar 1.8/50 og Rollei Strobefix flash (fin stand)	220	
5	History of the world in photographs, incl. CD med 20.000 fotos	220	
6	3 bd. Fogdals historiske billeder. 1) Forbrydere, 2) Danske før og nu og 3) Flygtninge og indvandrere. Stand A.	140	
7	Canon AE-1, FD 1,8/50, m. motor + Tamron zoom makro 4,5/85-210	140	
8	Stereobetrager til stereo- og postkort	240	
9	Titanium super wide macro lens 0.42x AF	40	
10	Nikolai Prego 125, Vario Apogon f= 38-125 mm, m. taske	20	
11	Ensign Selfix 420 klappamera. (2 format)	150	
12	Minolta Vectis 40, zoom 30-120 mm, macro, med nye batterier	30	
13	Nikon 501, AF ?, med AF Nikkor 3,3-4,5/35-70 mm og BT	150	
14	Quantaray zoom 2.8-3.5/75-200 mm, made in Japan, passer til Nikon	100	
15	Leitz Trinovid kikskert, 10 x 22 C, nr.966774,	900	
16	Nikon F2 kamerahus (sort) (stand B/C)	900	
17	Nikon F-601 quartsdat, m. AF Nikkor 35-70 (stand A)	120	
18	Nikon F-60, m. AF Nikkor 3,5-5,6/28-80 og brugsanvisning (stand A)	250	÷
19	Nikon F-70, m. AF Nikkor 35-70 (stand A)	250	÷
20	Nikon F-90x, m. AF Nikkor 35-105 (stand A)	600	÷
21	Nikon F-401x kamerahus (stand A)	150	÷
22	Minolta Dynax 5, m. AF Minolta 3,5-5,6/28-80 (stand A)	200	÷
23	Rolleicord IV (Nr.1371058), m. Synchron Compur og BT (flot)	400	
24	Erni afstandsmåler (dansk kopi af Leitz)	140	
25	Contaflex Super, m. Tessar 2,8/50, ProTessar 4/85, Pro Tessar 4/115, ekstra bagstykke	500	
26	Samling gamle Leica bøger/blade/kataloger m.m.	110	
27	Samling nye filtre Schott Jena og Pancomar 49 og 55 mm	60	
28	Diverse originalt tilbehør til Exakta/Exa	120	
29	Zett projektor 6x6 med reservelampe	5	
30	Kraftigt Linhof stativ med panoramahoved	150	
31	AnSCO 2000 Micro 35	10	
32	Diverse Exakta bøger og hæfter	110	
33	Exakta VX1000 m 2,8/50 og prismsøger	200	
34	Nikon F-501 m. AF-Nikkor 35-70, Speedlight SB-20 og manualer	200	÷
35	Nikon F-65, m. Zoom AF Nikkor 3,5-4,5/28-70 (som ny)	140	
36	8 stereobilleder af Peter Elfelt: Kongehuset	200	
37	4 stereobilleder af Peter Elfelt: Skibe, Grønland	220	
38	6 Stereobilleder, Neue Phot. Gesellschaft: København	50	
39	11 Stereobilleder, Keystone: Forskellige lande	50	
40	9 Cabinetfotos, danske: Ægtepar	30	
41	4 visitkort, Topografi, Danmark, af Tønnies, Tiilge og Strigler.	320	
42	5 feriotyper, 2 små, 2 mellem og et stort	160	
43	1 Cabinetfoto, barn, post mortem, Foto: Petersen og Vogelsang, Esbjerg	50	
44	1 Cabinetfoto, Kvindepotret af Nadar, Paris	100	
45	15 Cabinetfotos, skuespillere. Alle svenske af Alfred Peterson, Göteborg	100	
46	Hauck MT60 Belichtungs-Schaltur	30	
47	A-P lyskasse (15 x 25cm.) med lup og trafo	160	
48	Elinchrome prolinca 2500 flash med sort/hvid paraply og stativ.	360	

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 13.12.14 i København			
Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskab vil effekterne blive sendt pr. postoprævning. Den, der afgiver bud for tredemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@mail.dk Kommissionsbud modtages senest 2 dage før anvisningssalget.			
Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Konica HEXAR , m. HEXAR 2/35 og Konica HX-14 Auto flash	1000	
50	Polaris Flashmeter-2, med brugsanv.	170	
51	Carl Zeiss Jena DDR Tessar 2,8/50 (M42)	50	
52	Carl Zeiss Jena DDR S 3,5/135 (m42)	60	
53	Nikon F90X kamerahus, m. org. emballage og brugsanv.	360	
54	AF Nikkor 1,8/85, m. Vivitar polfilter og modlysblende.	1250	
55	AF Nikkor 3,5-4,5/28-85, m. modlysblende og skylight-filter	300	
56	Vivitar 2x teleconverter til Nikon AF	280	
57	AF Nikkor 1,8/50, m. B&W Circular-Polfilter	320	
58	Nikon FA kamerahus, m. brugsanv.	360	
59	Nikon Speedlight SB24, m. brugsanv.	150	
60	National PE-5650 flash	90	
61	AF Nikkor 2,8/28mm	400	
62	Vivitar 2x Macro Focusing Teleconverter MC N/AI (til manual Nikon)	120	
63	Forstørrelsesobjektiv: Rogonar-S, f.2,8/50	70	
64	Pathé-Baby projektor i orig. transportkasse (stand B)	150	
65	Arette IB, (lukker defekt, lysmåler OK), med brugsanv., BT, modlysbl. m.m.	20	
66	METZ Mecablitz 32 Z-2, ubrugt m. emballage	110	
67	2 stk. ISCO fremviser-optik 3,5/150	40	
68	Olympus OM10, m. 1,8/50 samt Zuiko Auto-Zoom 4/35-70mm	100	
69	Canon A-1, m. FD 1,8/50 + blitz	250	
70	Voigtlander Vito B, m. emballage, BT, filter og modlysbl.	70	
71	Nikon FE, sort, m. Sigma zoom 3,5/28-84 (OK, men uden batteri)	180	
72	Yashica Electro GSN, m. BT, filter, modlysbl. (men uden batteri)	30	
73	Samyang 500mm. spejtele, ny, i emballage (stand A)	450	
74	HP PSC 2350 all-in-one skanner/printer med tilbehør	110	
75	5 gamle fotobøger: Goecker katalog 1898, Budtz Müller katalog ca. 1905, m.m.	300	
76	Diverse Leica M og Leica R brochurer/kataloger	90	
77	Diverse Leica screw mount brochurer/kataloger	100	
78	2 bøger om japanske kameraer	160	
79	5 Leicabøger: Pocket Book, Accessory Guide, Bogen om Leica, price guides	80	
80	4 Leicabøger/pjecer: B.I.a. Leica Story, The collectors checklist of Leica Cameras	100	
81	2 fotobøger: "Kameraboken" og "The Large Format" (Sinar handbook)	190	
82	Kadlubek's Camera Catalogue med Pocket price guide (5th edition)	170	
83	Kadlubek's Lens Catalogue (1th edition)	170	
84	Minolta Auto Meter IV F flashmeter	420	
85	Rollei 35 SE, crom	460	
86	Pradovit P 300 projektor	160	
87	Blitzanlæg Prolinca 250, 2 hoveder og stativer med paraplyer (refleks)	280	
88	Bessamatic, m. Skoparex 3,4/35, Color-Skopar 2,8/50 og Super-Dynarex 4/135	420	
89	Voigtlander Prominent I (kamerahus uden objektiv)	500	÷
90	Canon 7, m. Canon Lens 1,8/50	800	900
91	Lysbilledapparat ("torpedo") til 8,5 x 8,5cm. glasplader. (90 - 100 år gammelt)	250	360
92	2 stk. episkoper (KW, Guthe & Thorsch 1925/30 / Ernemann (med 2 lyskilder) ca. 1920)	400	÷
93	Nikon F 501, m. AF Nikkor 3,3-4,5/35-70 og BT	220	
94	Visitkort med Frederik VII fotograferet af Georg E. Hansen	320	
95	2 stereobilleder på glas. Paris og Venedig	70	
96	14 Stereobilleder med danske motiver, Fotograf ukendt	150	

FOTOFORRETNING TIL SALG

BYEN'S SIDSTE OG ENESTE FOTOFORRETNING I VANLØSE
PÅ SAMME ADRESSE I 35 ÅR
SÆLGES NU MED MINDRE VARERLAGER
MEGET RIMELIG HUSLEJE 78 M2 M. FULD KÆLDER 5000.- PR. MÅNED
OVERTAGELSE SENEST DEN 30. APRIL

ALLE VARER SÆLGES NU SPAR OP TIL 50 %

KAMERA - OPTIK - BLITZ - FOTOSTATIVER - KAMERATASKER OG MEGET MERE
STORT UDVALG I RESERVEDELE NU - 60 %
TIL CANON - NIKON - OLYMPUS - PENTAX - MINOLTA - M. F.

VI HOLDER UDSALG TIRSDAG - ONSDAG - TORSdag AFTEN KL. 19.00 - 22.00
DA DER KUN ER PLADS TIL 5 PERSONER PR. AFTEN
SKAL DER RESERVERES PLADS PÅ TELEFON 38 10 08 74
KOM OG GØR EN GOD HANDEL - KOM OG BYD

Sven Grønsund
S.P. Foto Sallingvej 24 - 2720 Vanløse
% 3810 0874 - E mail spfoto@mail.dk
Medlem af Fotokæden

Anvisningssalgslisten til lørdag, d. 18.04.15 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postoprævning. Den, der afgiver bud for tredjemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	31 fotografier af Sigvard Werner, nye og gamle aftryk		
2	9 stereobilleder af Elfeldt, diverse		
3	13 stereobilleder af Elfeldt, diverse		
4	7 stereobilleder af A.H.Vorbech		
5	7 stereobilleder af Albert Schou		
6	6 stereobilleder, Arnholz, Schreiber, Poulsen, Christersson		
7	8 stereobilleder, Underwood, diverse		
8	6 diverse prospekter, heraf 3 kolorerede		
9	2 fotografier fra arabiske lande, ukendt fotograf		
10	7 fotografer. Prospekter fra europæiske byer		
11	11 store fotografier af mænd		
12	3 gamle fotorammer		
13	Mappe med 11 fotos fra Glyptoteket, Georg Hansen ca. 1900		
14	Thorvaldsen, mappe Foto Alb. Schou og kasse med utallige visitkort		
15	Leitz Prado Universal (6 x 6 projector), m. Elmaron 2,8/150		
16	QX3+ Computer Microscope (til Windows 98, Me eller 2000)		
17	AnSCO Autoset CdS, m. AnSCO Rokkor 2,8/45		
18	Nikon F60, m. AF Nikkor 4 - 5,6 / 35 - 80		
19	Precisa mono-kikkert med 18-36 zoom og bordstativ		
20	Fransk Kodak 620 Special, m. Angenieux Anastigmat 4,5/1100 og læderetui		
21	No.1 Pocket Kodak Junior, m. Kodak Doublet Lens f:8 og læderetui		
22	Nikkormat FT2 (sort), m. Nikkor 2/50		
23	Nikkor-Q-C f:3,5/135		
24	Nikon auto-mellemringe PK-1, PK-2 og PK-3		
25	Nikon/Nikkormat vinkelsøger i org. emballage		
26	Nikonos II, m. W-Nikkor 2,5/35 (objektivring let bulet) + Nikonos sportssøger, OK		
27	Estima sæt i fin lille æske, til retouchering		
28	Leica Mini god stand, m. taske og brugsanvisning, leveres uden Batteri		
29	Canon taske ,med 4 objektiver og to camerahuse: FTb,FT,35-50-100-200mm		
30	Leica Telyt 4,5/20 cm. nr 1170474, god stand,camouflage Modlysblende		
31	Minolta Dynax 300si - tre zoom objektiveri + Konicataske		
32	Leitz Visoflex, BOOWU-M Leica, med lup		
33	2 stk 8mm smalfilmere: Canon Zoom 8 med taske og tigger ,Canon Zoom 8-2		
34	2 stk. Polaroid Vision med taske,autofocus SLR		
35	Leitz Hektor f:4,5/135mm nr.1440227 forVisoflex. Uv filter,pose		
36	Zeiss Ikonflex IIa ,m. Syncro Compur og Opton Tessar + Dæksel		
37	AGFA Billy I, m. Luksus lgetar 8,8/105, brun		
38	Yashica MAT 3.5/80		
39	Rolleicord, m. Triotar 4,5/70		
40	Ensignette No. 2		
41	Kodak Retina I BS, m. Xenar 2.8/45		
42	Voigtlander Ultramatic, m. Septon 2/50, lysmåler død		
43	Canon smalfilmere: Zoom 518, Zoom 518-2, Autozoom 518 og Autozoom 518 sv		
44	Canon smalfilmere: Zoom 318, Autozoom 318 m og 310 xl		
45	Ernemann boxkamera: Film K, 6/9 cm		
46	Rodekasse: Overblænding til Rolli? og andre fine sager		
47	Nikon F70, m. AF Nikkor 50/1,4 samt brugsvejledning. Perfekt stand		
48	Retinette 1B (lukker og lysmåler OK) samt Altix (lukker OK)		

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 18.04.15 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postoprævning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til anvisningssalgsslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Minolta SRT101, m. MC Tele Rokkor-QD 3,5/135		
50	Samling diverse filtre fra 39mm til 77mm, alle i fin stand		
51	Ricoh Singlex TLS m. Pentacon 1,8/50		
52	Baldamatic II samt Altix, lukker OK		
53	Retinette IB, meget pæn stand, i original æske.		
54	Exa II, m. Jena T 2,8/50 (Carl Zeiss Tessar), i original æske		
55	Soligor Zoom med Macro 28-80 (NIKON AI), som ny + emballage		
56	CANON EOS Kit EF 28-90 Silver, som ny + emballage		
57	Tamron-Zoom Adaptall 85-210mm. for Nikon, som ny + emballage		
58	Metz Mecablitz 40 AF-4c, for Canon, + emballage		
59	Kenlock f:4/70-200 mm. for Nikon, taske, modlysblende		
60	BOLSEY B2 (lille USA camera for 35 mm film), god stand		
61	View Master Stereo Scope med billeder fra Canada + emb.		
62	Bogen "Collecting Fotografica", smuds bind er slidt, ellers fin		
63	CANON Smalfilm Super Autozoom 814 + filtre, film, taske		
64	2stk. Zeiss Contaflex, én med Tessar/defekt, B modellen er med Pantar, OK		
65	Bogen "Cameras Gestern und Heute", smudsbind er slidt, ellers fin		
66	Stor kasse brugsanvisninger, fra 60'erne og 70'erne		
67	2 stk. Voigtländer: Vito B og Automatic, fungerer OK, pæne		
68	2 stk. Voigtländer: Vito CL og Vito Automat, fungerer OK, pæne		
69	Nikon D70, m. objektiv 35-70 mm, 8mb kort, batteri, funktion er OK		
70	Cabinetfoto af Prinsesse Alexandra (gift med Edvard VII), Foto: Budtz-Müller		
71	Cabinetfoto af Chr. IX med døtrene Thyra og Dagmar, Foto: Danielsen		
72	4 Cabinetfotos, danske af arkitektur og begivenheder		
73	15 Cabinetfotos, danske af familiegrupper		
74	2 Cabinetfotos, "Fotoatelier" af Jørgensen, Viborg og "Retouche" af Christensen, Brønderslev		
75	1 Stereobillede af H.C. Andersen, Foto: J.B. Melchior, Tove Thage # IM1870.01		
76	5 Stereobilleder af Interiør. Foto J.B. Melchior		
77	11 Stereobilleder fra København. Foto Peter Elfelt		
78	9 Stereobilleder, amerikanske, diverse motiver.		
79	25 Stereobilleder på fotokarton, diverse. Alle fra Neue Phot. Gesellschaft, Tyskland		
80	Zeiss Ikon Miroflex (9x12), m. Tessar 4,5/15cm og taske m.m.	500	
81	Rolleiflex I (original), med taske og close-up lens	400	
82	Novoflex Spiegelansatz (til Leica M39), m. Culminar 4,5/135 i lædertaske	300	
83	Novoflex Einstellschlitten		
84	Zeiss Ikon Tenax I		
85	Stereoskop med 4 stk. engelske stereocards	300	
86	Rolleiflex Panoramakopf i org. æske	150	
87	Voigtländer VSL 3-E, m. Color Ultron 1,4/55 og BT (uden PX28 batteri men OK)	150	
88	Penti II (black/gold), med taske, org. æske, brugsanv. m.m.	200	
89	Gammelt messingobjektiv på sortlakeret messingarm (til optisk bænke?)	300	
90	Voigtländer Bessa R3A, m. Voigtl. Classic f:1,4/40 og modlysbl., i org. æsker		
91	Canon Pellix, m. Canon FL 1,4/50		
92	Canon 7, m. Canon 1,8/85		
93	Canon P, m. Canon 1,8/50		
94	Canon Lens FL f:1,2/55 og Tokina AT-X Macro Extender (for Canon)		
95	Nikkor f.2/85		
96	Nikkor -H Auto f:3,5/28		

"Jeg kommer igen.

Professionel indlevering og aflevering. God beskrivelse af det udførte arbejde (720 dias fra 1960-80). A. P. Ravn."

PERFEKT

Trustpilot score på 9,7

Giv en fotogave, der vil glæde hele familien

Bevar og del dit livs fotominder med familien

Lysbillede fra 1959, der er falmet, støvet og med rødstik og så vist efter digitalisering.

Fotos, film-negativer og lysbilleder falmer, bliver angrebet af svamp og risikerer at forgå. Sørg for at få dine uerstattelige minder sikret for eftertiden. Når de er scannet og digitaliseret, kan de ses på computer og TV i stort UltraHD format og i forbedret kvalitet. Billederne leveres på et USB-stik lige til at sætte i fjernsynet eller computer og kan nu deles med familie og venner.

Memoryscan er en dansk virksomhed på Østerbro i København, der har specialiseret sig i scanning og billedoptimering af papirfotos, film-negativer og dias for institutioner, virksomheder og privatpersoner. Vi anvender markedets mest avancerede udstyr, så billederne kommer til at fremstå helt rene, uden støv og med optimerede farver. Vi håndterer alle formater film - fra halv-format 35 mm, 35 mm, mellemformater 6x6 og til stor-format film - både som enkelt-styk og i ruller - monterede og umonterede. Den efterfølgende billedbehandling, der foretages af professionelle grafikere, er i vores øjne en væsentlig del af processen. Den sikrer, at billederne kommer til at fremstå med fordums pragt. Vi scanner mere end 5.000 billeder om dagen - derfor er vores priser konkurrencedygtige.

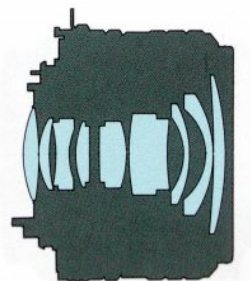
Ring gerne til os og få en snak om mulighederne - regn dine priser ud og se mere på
www.memoryscan.dk

Memoryscan

Århusgade 88 - 2100 København Ø - Tlf. 31 500 400

Goecker

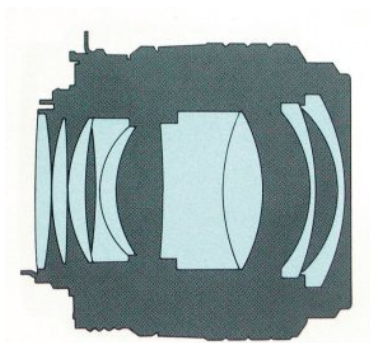
Professional imaging
Hejrevej 37
2400 København NV
www.goecker.dk

Nikon 24 mm f2,8

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

Nikon 35 mm f1,4

LYBACK FOTO

GODTHÅBSVEJ 35
2000 Fr.berg tlf: 3583 0097

LYBAEK FOTO@GMAIL.COM

Sælges

Sinar Handy, Super Angulon 5,6/65, pistolgreb/tråddløser/kompendie/optisk søger (mangl. låg over libelle).

Sinar P komplet, standard og vidvinkelbælg, Polaroid 545 kassette, div. Dobb.-kassetter, Schn. Kreutznach Grandagon 4,5/90, Copal 1, Sironar 5,6/150, museører, Sironar 5,6/240, museører, Imagon 5,9/250 m. etui og div. hulmasker. Schn. Kreutznach Symmar 5,6/360, museører, Sinar Copal lukker m. tråddløser. Sinar Reflex søger komplet med lup. Horseman Rotary Bach m. 6*9 kassette. Sinar kuffert, blå.

Henv.
Rolighed
2278 0344

Sinar f komplet uden objektiv.

Alt i pæn og funktionsdygtig stand.

Fotohistorisk Museum

Tværgade 4
6534 Agerskov
40 78 85 03

www.fotohistoriskmuseum.dk

Bestyrelse & Redaktion

Bestyrelse

Formand

Svenn Hugo
Orebyvej 27, Rørbæk
4990 Sakskøbing.
Tlf.: 5470 5595
formand@objektiv.dk

Kasserer:

Jesper Bruus Pedersen
Overgaden oven Vandet 82, 1.tv
1415 København K.
Tlf.: 2172 4202
kasserer@objektiv.dk

Næstformand & anvisningssalgsleder

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22
2640 Hedehusene
Tlf.: 3321 4367
naestformand@objektiv.dk

Web-master & møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersens Vej 7
6100 Haderslev
Tlf.: 7452 6038
webmaster@objektiv.dk

Bestyrelsesmedlem

Svend Erik Jeppesen
Skovvej 17
2950 Vedbæk
Tlf.: 6150 2124
bestyrelsesmedlem@objektiv.dk

Redaktion

Artikler

Klaus-Eckard Riess (Ansv.)
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
riess@mail.tele.dk

Medlemsorientering mm

Svend Erik Jeppesen
Skovvej 17
2950 Vedbæk
Tlf.: 6150 2124
bestyrelsesmedlem@objektiv.dk

Layout

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 2278 0344
redaktionsmedlem@objektiv.dk

Møder i København & Middelfart

København

Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30.
Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø.

Middelfart

Møder i april, september/oktober og januar/februar.
Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Medlemsskab

Anvisningssalg

afholdes ved generalforsamlingen i
Middelfart i april, samt vest for
Storebælt i september/oktober.
Desuden i København i december.

Anvisningssalgsbetingelser

Henv.: Leif Germann Jensen
Tilmelding af fotografika senest
1. marts, 1. august og 1. november.
Bud kan fremsendes pr. tlf. eller
brev.
Medlemskab af DFS er obligatorisk
for deltagelse i anvisningssalg.
Sælger og køber betaler hver 12,5%
i salær til DFS.

Loppemarkeder

afholdes i januar/februar, april,
september/oktober samt december.

Kontingent

Danmark kr. 375.-
Udland kr. 425.-
Netbank: Konto nr. 1551 1506447
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK35 30000001 5064 47

Medlemsperiode

1. januar til 31. december.
Girokort fremsendes i december.
Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 85,-

Adresseændring eller udmeldelse:

Henvendelse til kassereren.

Æresmedlem

John Philipp

Web-site:

www.objektiv.dk

Objektiv

Objektiv udsendes kun til medlemmer
af DFS og forhandles ikke kommercielt.
Redaktionen gør opmærksom på at ar-
tikler ikke nødvendigvis afspejler for-
eningens holdning.
Indsendt materiale er underlagt bladets
layout.
Objektiv udsendes i april, september og
december.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk,
fotografisk eller anden gengivelse af
skriftet, samt dele deraf, er kun tilladt
efter skriftlig tilladelse fra Dansk Foto-
historisk Selskab.

No part of this publication may be re-
produced in any form without permissi-
on in writing from DFS.

Ved enkelte illustrationer har det
ikke været muligt at finde den ret-
mæssige copyright indehaver. Skul-
le ophavsretten være blevet kræn-
ket, så er det utilsigtet. Retsmæssige
krav i denne sammenhæng honore-
res som om tilladelsen havde været
indhentet forinden.

For a few of the illustrations, it has
not been possible to locate the legal
copyright holder. Any infringement
of copyright whatsoever is not inten-
ded. All legal claims in this respect
will be honoured as if an authori-
zation to use the illustrations had
already been obtained.

Copyright 2015
ISBN 0107-6329

Tryk: Strandbygaard Grafisk a/s
Trykkerivej 2, 6900 Skjern

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 - 1159 København K - Tlf. 33141215 - mail@photografica.com